

САМОСТОЙНА УКРАЇНА

Орган державної інформації

INDEPENDENT UKRAINE

Зміст

Б. Б.: Культ Героїзму	1
Є. Плужник: * * *	1
Ю. Липа: Львів	2
Є. Маланюк: Ісход	2
Б. Ромен - Домазар: Листопадова Легенда Чину	2
О. Жданович — Я Дедалевський: Двічі Базар	3
С. Лопушанський: Городок Ягайлонський	6
Січовик: Великий Українець	8
Д-р Ст. Баран: На шляху до великої мети	9
Хто почне війну перший?	10
Д. Кирильчук: Червоний імперіалізм у жовтій масці	11
В. Ф-чук: Теперішні політичні відносини в Італії	12
Ю. Бойко: На порозі нового етапу	14
Б. Мирович: За власне обличчя!	15
Б. П. Пам'яті Замучених	17
Проф. Михайлівський: Провал комуністичної ідеї	19
Д-р В. Янів: Україна в авангарді нових ідей	21
Україна Говорить	23
Й. Позичанюк: Зелений Шум	
О. Чесюк: Не діждете кати, мене живою взяти! Вісті з Рідних Земель	26
С. Махорка: Отаке райське життя!	30
З ножицями по пресі	30
Хроніка Українського Життя	II
Листи від наших читачів	III
Від Адміністрації	III

Винипег

PRINTED
IN CANADA

Шикаго

РІК 1.

ЛИСТОПАД — ГРУДЕНЬ, 1948.

Ч. 10-11.

diasporiana.org.ua

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В ЕВРОПІ

Братислава. Дня 20. листопада ц. р. закінчилася перед червоним чехословацьким судом тридневна розправа проти чотирьох бійців УПА, взятих в полон під час рейду УПА по Сх. Словаччині. Обвинувачених — І. Кліща, П. Лисняка, М. Маслюха та В. Рибку засуджено на смерть через повішенння.

Прага. В перших днях місяця грудня ц. р. поставлено перед червоний чехо-словацький суд чотирьох українців: — о. П. Глущка, Г. Буранича, С. Соболя та Д-ра Іванчо, яким закінчують належність до ОУН та допомогу УПА. Процес супроводить шалена кампанія чеської комуністичної преси проти українського визвольного руху та української гр.-кат. церкви у Сх. Словаччині.

Паріж. В м. листопаді Голова Виконного Органу УНРади І. Мазепа переслав Президії Загальних зборів ОД в Парижі меморіял УНРади в справі сучасного положення та визвольних змагань українського народу. Також Інтернаціонал Свободи, організація поневолених Москвою народів, передала Голові Загальних Зборів ОД меморіял, в якім м. інш. домагається створення окремої комісії при ОД для прослідження стану поневолених Москвою народів.

— В місяці жовтні ц. р. відбулася в одному з міст Захід. Європи Ідеологічна Конференція ОУН, яка провела аналізу ідеологічних позицій українського націоналізму та прийняла ряд тез і постанов відносно ідейно-програмових напрямних українського націоналізму. Окрім увагу присвячено питанням ідеологічної сторінки боротьби з комунізмом та проблемі погиблення світоглядово-ідеологічного виховання членства ОУН. Тези Ідеологічної Конференції ОУН будуть опубліковані окремою брошурою.

Паріж. В дніах 28 та 29 листопада відбувся в Парижі Конгрес Вільної Преси, в якому участь взяли представники еміграційної преси поневолених Москвою народів, між ними та представники українців. З'їзд покликав до життя Федерацію Вільної Преси.

Авгсбург. З початком листопада ц. р. відвідав українські табори в Німеччині інж. Данило Скоропадський, провідник українських монархістів, який дав кілька доповідей для українського громадянства, в яких зазнав прихильне становище до справи консолідації українських політичних сил та привітав створення Української Національної Ради.

Мюнхен. В місяці листопаді влаштовано у Мюнхені виставку українського народного мистецтва, з 170 експонатами, між якими були вишивки, килими, різьби, знімки кращих українсь-

ких деревляних церков, народних типів та зразки народньої ноші з різних українських земель.

В АМЕРИЦІ

Філадельфія. В дніах 12 і 13 листопада відбувся у Філадельфії Світовий Конгрес Українського Жіноцтва за участю делегаток українських жіночих організацій у ЗДА, Канаді та Європі. На З'їзді створено Світову Федерацію Українських Жіночих Організацій, яку очолила сенаторка О. Киселевська.

Нью-Йорк. Надзвичайний з'їзд Української Гр. Православної Церкви Америки іменував Архієпископа Мстислава Скрипника з Винніпегу духовним провідником цієї церкви в ЗДА і Канаді. З'їзд постановив також створити американську архієпіскопію. Архієпископ Мстислав далі перебуватиме у Винніпегу, куди приїхав із скитаєння в 1947 р. Крім нього буде двох єпископів — один у Канаді, другий у ЗДА.

Штутгарт. Пані Елеонора Рузвелт відвідала під час свого побуту в Німеччині табор українських ДП в Шуценгавзені, біля Штутгарту. Їй товаришив полк. Сейдж, представник відділу цивільних справ Гол. Кватирн Військ ЗДА і підполк. Оберлин, amer. начальник штутгартської військової округи. Вона відвідала житлові приміщення і мистецьку виставку. Представник українського студенства вручив їй меморіял у справі становища українських студентів.

В КАНАДІ

Винніпег. Комітет Українців Канади вислав низку протестів до компетентних чинників, протестуючи проти безправного засудження чеським судом на карту смерти чотирьох бійців УПА. Таку ж протестну акцію почав і Український Конгресовий Комітет в Америці.

Едмонтон. 12 грудня відбулося заходами КУК масове віче українців Едмонтону проти нелюдської окупації червоної Москви на Україні. Промовицями були пп. Томін і В. Ніньовський, б. політ. в'язень большевицьких тюрем. Віче закінчено схваленням відповідних резолюцій.

З технічних, від нас незалежних, причин це число "Самостійної України" появляється з опізненням і як подвійне (за листопад і грудень).

Наших Передплатників і Читачів прохаемо вибачення.

Адміністрація

Містить статті з ділянок політики, культури та суспільного життя.

Редакція Колегія.

Видавець: СТЕПАН КОЦЮБА

Адреса Адміністрації:

Mr. STEPHEN KOSHUBA
644 Como Blvd.
St. Paul 3, Minnesota, USA.

Адреса Редакції:

"THE INDEPENDENT UKRAINE"
P. O. Box 183,
Chicago 90, Ill., USA.

Представництво "Самостійної України" в Канаді:

"The Independent Ukraine"
P.O. Box 387
Winnipeg, Man., Canada.

Представництво "Самостійної України" на Південну Америку:

"Peremoha" Bookstore,
25 de Mayo 479 (14)

Buenos Aires

Argentina

Представництво "Самостійної України" на Італію та Близький Схід:

Dr. W. Fedorowchuk,
Via Nemorese 100, int. 22
Roma, Italia

ВІД РЕДАКЦІЇ

Просимо додержуватися вказаних адрес. На адресу редакції просимо надсилати статті, рукописи та інші матеріали.

На адресу адміністрації (в Канаді) — представництва "Самостійної України" просимо надсилати адреси передплатників, грошеві перекази (монети ордери) та звертатися туди у всіх справах, звязаних з адмініструванням журналу.

Редакція приймає до друку праці ще не друковані.

Редакція застерігає собі право скроочувати рукописи. Рукописи на бажання повертаються.

Передруки з "Самостійної України" дозволені за поданням джерела.

Ціна одного примірника 25 центів. В інших державах в перечислені на валюту даної держави. Книгарні, Товариства та окремі кольпортери одержують від 20 примірників — 20% знижки.

Передплата "Самостійної України" в ЗДА і Канаді виносить:
річно \$2.50
піврічно \$1.50
квартально \$0.75

INDEPENDENT UKRAINE

Articles published on political, cultural

and social topics.

Edited by Editorial Committee
STEPHEN KOSHUBA, Publisher
St. Paul, Minn., U.S.A.

САМОСТІЙНА УКРАЇНА

РІК 1.

ЛИСТОПАД — ГРУДЕНЬ, 1948.

Ч. 10 - 11

Культ Героїзму

Немає мабуть іншої нації в світі, яка в боротьбі за Свободу понесла б більші утрати ід української нації. І немає такої нації, яка з таким пієтизмом плекала б культ своїх героїв. Їхні могили, що з сивої давнини зачіяли українську землю, стали символом і надіяною українських змагань за Правду та Волю, вічно живим і промовляючим заповітом для грядучих поколінь.

Місяць листопад, в якому збігаються знаменні роковини Листопадового Зриву із роковинами Базару й смерти великого українського Владики — Митрополита Шептицького, вже по традиції став місяцем, коли вшановуємо наших героїв та над їхніми могилами, в їхніх чинах і заповітах шукаємо дороговказів на майбутнє.

Проте у повені академій та святкувань, за трафаретом і фразами, часто губимо те найсуттєвіше, найбільш істотне: вміння переносити героїзм із легенди у сучасність, закріплювати його в нашому житті. Бо героїзм, це не лише очайдушна смерть за ідеал, це теж сповнення свого життя геройчним подвигом на службі цього ідеалу. Лише в такому розумінні героїзму нація родитиме та виховуватиме майбутніх героїв, лише в тому запорука здійснення заповітів кращих постатей нашої історії.

Т. Корляйль в своїх нарисах "Герої і геройче в історії" сказав, що "потрібний не лише герой, але й світ вартий його, який не виглядає би, як одна суцільна маса лъокаїв. В протилежному випадку герой порейдуть для світу, а що найважніше — і для нації —

майже безслідно." Ці слова великого англійця є завжди актуальні. Бо історія і сучасність дають безліч прикладів на те, як ідеї і вчинки наших героїв обертало оточення своєю байдужістю й опортунізмом в абсурд. Тому то тими лицарями абсурду були у нас не лише герої Базару, Крут і Листопаду, але й такі постаті, як Шевченко, Леся Українка, Іван Франко, Микола Міхновський, Євген Коновалець. Тому то й "дурними дітьми" та "мрійниками" були боєвики УВО й ОУН, герой Карпатської Січі, і сучасні бійці УПА.

Культ геройзму — це не сентиментальне скигління над нашими національними втратами та слізне розпам'ятування наших невдач і поразок. Це виховання на прикладі геройчних чинів і геройчних смертей нового покоління людей, прищіплення їм прикмет героя: мужності, непохитності й чесноти. Це вміння припиняти велике рішення і нести за них відповідальність, це вміння мужньо зустрічати перемоги й невдачі і завжди починати на ново після поразки. Це вміння сказати ні, коли від тебе вимагають речі противні твоїй гідності й твоїм переконанням. Це вміння бути собою у всіх обставинах, одверто маніфестувати свої переконання і боронити людей, яких думки поділяємо. Це нарешті готовість прийняти найбільші удари долі та положити найбільші жертви для досягнення раз на завжди обраного ідеалу.

Лише таке розуміння і таке плекання культу геройзму буде найкращим Пантеоном для героїв нашого народу.

Б. Б.

Є. Плужник

...голос — від моря до моря:
— Що з вас кожний робив тоді,
Як творилося наше вчора
На землі від крові рудій?

Хором земля і небеса:
— Благословені до віку,
Хто себе кров'ю вписав
В книгу безсмертя велику!

Убієнним синам Твоїм
І всім тим,
Що будуть забиті,
Щоб повстати в безсмертнім міті,
Всім
Ім
— Осанна!

Юрій Липа

ЛЬВІВ

Могутен став він на земному лоні
І повен пихи голову підніс;
На степ подільський, буковинський ліс
Зоряť копця зіниці ясні й сонні;
Юр молитовно звів свої долоні,
В сильветах веж церковних біль завис,
Бо в місті пишному поламаний є кріс,
У місті Льва — забави вітрогонні.

Ви, що живі, луно десятиліть,
Ви, Янова хрести, Личакова берізки,
Почуйте голос і страшний і близький, —
Так мовить Бог наш: — Знайте і мовчіть!
Збудую тут твердиню в вічнім гарті,
Як камінь гордощів, як камінь, що на
[варті.

Євген Маланюк

ІСХОД

Не забути тих днів ніколи:
Залишали останній шмат.
Гуркотіли й лякались кола
Під утомлений грім гармат.

Налітали зловісні птахи,
Доганяли сумний похід,
А потяг ридав: На Захід...
на Захід... на Захід..
І услід — реготовся Схід.

Роззявляв закривлену пащу.
П'яний подих нудив, як смерть.
Де ж знайти нам за Тебе кращу
Серцем, повним Тобою вщерть?

Б. Ромен - Домазар

Листопадова Легенда Чину

(1. XI. 1918 — 1. XI 1948)

У листопадові дні полиньмо думкою в да-
леку, а все таки близьку Батьківщину.

Згадаймо...

Сірий листопадовий ранок збудився від пострілів, що громом потрясли сонні мури столиці княжого Льва-города. У сутінках холодного ранку вистрілювала в небо ратушева вежа, а там... рідний прапор у просторі до волі рвався. Гордо, з вітрами навпереди.

І вперше знову від сторіч світ довідався правду: Україна живе, Україна буде жити, бо хоче жити. Ніякі проєкти “на знищенні Русі”, ні Валуєви не подолали живої правди. Вона втілилася у чин 1. листопада 1918 р.

Це були інші дні Листопада. Дні, світлі близком стало на сонці, дні, гарячі пролитою кров'ю борців... І хоч у тих днях Листопада лилась юнацька кров, хоч гинули батьки, брати, рідні... то в столиці маяв рідний стяг, символ освобоженої Батьківщини, символ світлого завтра.

Радість була в зболілих думах. Це — радість рожена не з безділля і мрій, а з дій, що переродили мрійників на воїнів.

І сьогодні з сірини днів, з-поміж чедавніх
ще гроз та жахіть війни й руїни, перед нами
стає образ такий, який він був у ті часи. Цей
День сьогодні — це вже легенда, легенда чи-
ну, яку передають і передаватимуть дітям
батьки, а проте ця легенда така жива!

Скривавлений, але незганьблений прапор батьки передали синам у спадщину. Змінялися люди, змінялась тактика та методи боротьби, але сама боротьба не вгавала. Ця боротьба стала традицією, освяченою кров'ю.

І день 1. листопада 1918 став одним із міцних звен цієї традиції. День — у якому ввесь народ засвідчив чином своє право на свободне життя та розвиток. Він ще раз засвідчив перед світом, що Україна — не міт і не легенда, а жива правда. Це форма і зміст українського життя, дороговказ прийдешнім поколінням.

І хоч проминув цей ясний листопадовий ранок, хоч прийшли важкі криваві дні, то він сонцем світив у душі обездоленого народу і своїми променями перетопив душу народу в одне. У цей день народилося нове серце українського народу.

їнця, що втілилося у збройний чин. Відродився український воїн-лицар, який часто босий і в голоді та холоді твердими вояцькими стопами промірює тернисті шляхи розлогої України. Це день народин нового Безіменного Героя, що в жертву Батьківщині приносить найвище добро — своє життя. Він не шукає "ні слави ні заплати".

Листопадовий чин 1918 р. породив нові кадри неустрасимих борців за державність. Це героїчна УВО, це ОУН і славетна Українська Повстанська Армія, які продовжують діло І-го Листопаду.

Життя — це боротьба, про вислід якої рішає завжди сильніший. Своє становище до України окреслюють і будуть окреслювати чужі народи більш або менш позитивно та прихильно настільки, наскільки Україна матиме силу (ідейну й фізичну) і бойову готовість показати зуби й пазурі всім, хто шукав би наживи в Україні. А бойова сила й готовість народу має не тільки вибороти й захищати свободу й незалежність, але й здобувати пошану, славу і значення для нації і держави.

Не знецінюючи вартості чи значення науково-культурної чи іншої праці для народу та його державницьких змагань, мусимо ствердити, що вирішну ролю при творенні, закріплюванні і втриманні державної самостійності має збройна сила й боротьба за здійснення цих ідеалів. Збройна боротьба відновлена в дні 1 Листопада 1918 лягла в основу нашого національного вірую і наших державницьких змагань.

Свідоцтво тій великій правді дають великі братні могили, розсіяні по всій широкій Україні, по склонах зелених Карпат в широких степах України і в далекій сибірській тайзі. І тисячі... тисячі тих могил раменами своїх березових хрестів голосять світові велику правду, що Україна живе, що Легенда першого Листопада не згинула враз з її творцями, але її пише далі своєю кров'ю український народ.

Шлях України важкий, тернистий — покритий хрестами. І коли у Велику Річницю думкою линемо під ці хрести, на ці могили, серце наше не розтоплюють ні зідхання ні сльози. Ми знаємо: кров зобов'язує! Мусимо мужньо сказати: нація має таку долю, на яку собі сама заслужила! І з цього мусимо черпнати науку.

Ми з гордістю згадуємо тих, яким "ність числа", що віддали своє буйне життя на жертвенному Свободи "за друзів своя". На могили Борців ми йдемо набирати нової віри, черпати нових сил для дальнього змагу й боротьби.

Перед лісом хрестів, в обличчі могил, розсіяних по широкій Україні, ми клонимо голови і складаємо присягу:

Рідний стяг ми держимо міцно і не знамемо спокою і не спочинемо, доки знову не замає він на ратушевій вежі княжої столиці та столиці Соборної України, доки дзвони Софійського Собору та Святого Юра не звістять цілій Україні радісну вістку, що Україна воскресла...

О. Жданович — Я. Дидалевський

Двічі Базар

(1921 — 1941)

В історії українського народу багато світлих моментів, величніх зривів боротьби проти наїзників. Ці зриви — це найяскравіший доказ нашої непоборності. Народ можна вважати переможеним лише тоді, коли він після програної — залишить боротьбу. Український народ ніколи не переставав боротись. Наші програні були для нас нічим іншим, як вічним імпульсом до нових зривів. Український народ після однієї невдачі ставав ще завзятіше до нової боротьби. В цьому крилася та внутрішня сила української нації, яка дозволила нам, що підпадали впродовж віків нападам різного роду навал, утриматися на поверхні історії. Утриматись не як пасивний сучасник, але як її співтворець.

Програні визвольні змагання 1917 — 1920 рр. змусили українську армію, знеможену, вичерпану довгою боротьбою з переважаючим ворогом, здесяtkовану тифом, без зброї, без одягі, перейти Збруч, та на зайнятих поляками Західніх Українських Землях скласти рештки зброї й піти за понурі грани таборів у

Польщі й Румунії. Здавалося, що вже настав кінець. Україна, зайнята військами червоного наїзника, допомоги не мала звідки чекати. Уесь світ зайнятий своїми справами, й Україна йому байдужа. Але не байдужа її доля українським воякам. Червона Москва грабує українські села, розстрілює населення. Стогін народу доходить до душ вояків, і вони не можуть спокійно сидіти. Хоч і опинилися вони за дротами, хоч в Україні запанував ворог, але українська нація не була ще переможена. Її зламано фізично, але вона не піддалася, не визнала перемоги ворога. За почином головного командування Української Армії, починають творитися окремі відділи для боротьби проти більшевиків. Волинські ліси заповнилися якими-сь дроворубами. Це прибули втікачі з таборів — інтерновані українські вояки, що мали ввійти в склад головної волинської групи. Її на допомогу мали виступити подільська та бесарабська групи. Відділи фізично знеможених, без одягу, без зброї українських вояків ішли проти ворога. 4-го листопада 1921

року Головна Волинська Група, переслідувана польською армією на межі волинського Полісся, через село Боровські Будки, коло села Нетребці, перейшла кордон. Назустріч їй близнули промені українського золотого сонця, але над нею зловісно крякала галич. Та вони йшли, свідомі Великої Мети: здобути Українську Державу, або згинути в боротьбі за неї. Не було дня, ні навіть години без бою.

Большевики наче люті пси, обсідали Головну Волинську Групу, кидаючи до бою все нові та нові частини. Через дощі, сніг, мороз та болото група — гола, боса й голодна, але з серцем повним завзяття, йшла невтомно вперед. Ведеться наступ на Коростень, а потім у напрямі району Радомишль - Житомир. Група, хоч перетомнена й виснажена, не спиняє свого походу, бо знає лише один наказ: "Вперед!" Іде, щоб виконати завдання — звільнити Україну від віковичного ворога. Але похід стає дедалі тяжчий. Табір від ранених збільшується, а ворог насідає. Труднощі просування серед глибоких снігів не дозволяють відриватися. Групі від наступаючої кінноти і 13 листопада Група починає відворот до польських кордонів. Вона йде під час 20-ступневого морозу. Коні не витримують, але люди йдуть, відиваючись від ворога. Трагічного дня 17 листопада Група прибуває до села Малі - Миньки, звідки продовжує марш за річку Звіздаль, яка залишилася в нашій історії, як новітня Каяла. Ворог насідає. Українські вояки, навіть ранені, кидаються до останнього вирішного бою, але по кількох хвилинах руки надарено шукають набоїв. Не вистачило навіть, щоб кінчати своє життя. Лише той, кому забракло для цього набою, або сили пробитись в ліси, — попав у полон. Так скінчився останній бій на річці Звіздаль, останній бій Української Повстанської Армії. Полонених, по тортурах, які вони мусіли пережити в зимніх церквах, вивели на суд. Присуд був короткий — розстріляти...

Під містом Базаром викопана велика могила. Над неї привели 359 героїв, які ще залишилися живі. Московські червоні кати обіцянками помилування хотіли намовити Лицарів відректися святощів, за які Герої боролися, але почули рішучу відповідь висловлену козаком Щербаком: "Ми знаємо, що нас чекає, і ми не боїмося смерти, але до вас служити не під демо. Коли ви нас поб'єте, — знайте, що за нас помститься ввесь український народ". Ці слова геройського козака покрило гучне "Слава", і, як останній привіт Україні від її вірних синів, — гімн "Ще не вмерла Україна", його заглушило торохотіння скорострілів. Затихло все... З глибокої землі линув стогін напів-мертвих Героїв. Так скінчилось безприкладне в історії світу геройство українських вояків, безстрашних повстанців під Базаром.

Упали всі під градом ворожих куль, як падали сотки та тисячі борців перед ними та після них. Вони впали в боротьбі за українську державність. Жила в них думка про повстання, коли їх розбито й змушені вийти закордон. І почали вони новий похід майже без виглядів на успіх. Почали й згинули в боротьбі,

їхній геройський чин затімарює історичні Тернопілі. Герої старовинної Греції мали за собою армії, від яких чекали допомоги. Герої ж Базару виступали до змагу, покладаючись виключно на власні сили. І згинули лицарською смертю, без квіління, без плачу-благань, але з невмирущим гімном на устах. І по їхній смерті заповіт, висловлений Щербаком, запав глибоко в душі народа. Боротьба не перервалася. Почалася помста. І вгинався ліс від повішених тіл комісарів, вилітали в повітря большевицькі ісполкоми. Дух героїв Базару породив когорти нових борців, що з піснею на устах шли в боротьбу за Україну та за неї вмирали.

* * *

Осінь 1941 року. Осінь, багата на гарні соняшні дні, що мистецькою рукою оздоблювали різними барвами різьблені верхи дерев. Осінь, що запалювала листя мальовничими тонами, немов сама природа відзеркалювала те, що діялося в людському житті — полум'я війни та бойових заграв.

Через українські землі прокотився вже смертоносний вал повоєнного знищення й тільки десь далеко на Сході здригалася земля від вибухів гарматних стрілень. Вигорілі українські міста з сумом дивилися на природу, і немов просили Бога про помсту за знищенну працю цілих поколінь.

Але, хоч фронт був уже далеко, війна в глибокому запіллі йшла далі. Кожного дня невидима рука пекельними петардами висаджувала в повітря різні громадські та культурні будови по містах. Її жертвою падали найцінніші пам'ятки української культури й свідки української слави та минулого.

У далекому запіллі, немов відгук тієї жорстокої боротьби на фронті, відбувався якийсь дивний змаг між двома воюючими імперіалізмами. Його жертвою падала українська Печерська Лавра, летіли в повітря старовинні українські храми, та гинули від німецьких і більшевицьких агентів українські патріоти. Видно було, що московський большевизм, який під натиском сили залишив українські землі, до кладе всіх зусиль, щоб знищити всі основи, на яких могло б відродитися українське національне життя, а рівночасно таку саму нищівну роботу веде новий "візволитель".

Була і третя — українська сила, що виростала стихійно, немов фенікс із зарищ та руїн. Відбувалася чергова українська містерія. Нарід, що більше десяти мільйонів людей утратив під ударами московського імперіалізму, що його сили висмоктували більшевицькі тюреми, тундри та ліси Сибіру, що його землі стали суцільною великою могилою українських жертв для найстрашнішої в світі потвори — більшевицького НКВД, — нарід почав перевживати весну свого відродження.

Українська сила формувалася із швидкістю та розмахом — притаманним прикметам української землі. Її основою стала Організація Українських Націоналістів, що від 1938 року посилила свою роботу на осередніх та східніх землях України у зв'язку з плянами цокійного полк. Євгена Коновалця — відро-

дити революційний дух на корінних українських землях. Ідучи цією самою дорогою, ОУН 1941 року доповнила з Заходу послаблені підпільні кадри Наддніпрянщини. Завдяки політичним та революційним кваліфікаціям свого активу, ОУН скоро стала в новій дійсності першорядним фактором у розгортанні нового національно-революційного процесу. У ній злилися залишки СВУ, СУМ та інші підсоветські підпільні групи. Український націоналізм із своїм духовно-моральним добром та з ясною державницькою програмою, став формуючим фактором нових здвигів українських народів мас.

Наближалася двадцята річниця розстрілу під Базаром 359 Лицарів Другого Зимового Походу.

Центральне Керівництво ОУН для Осередніх та Східніх Земель, під проводом заткovanого пізніше в німецькім концентраційному таборі сл. п. О. Кандиби-Ольжича, вирішило звеличити пам'ять Полягах відповідним святом. Це свято мало виявити волю українського народу до самостійного життя та бути спробою революційної зрілості й готовості українського селянства, робітництва й інтелігенції до активної боротьби.

На початку листопада 1941 року Обласне Керівництво ОУН на Житомирщину дістало наказ улаштувати свято-маніфестацію на могилах Учасників Другого Зимового Походу, що розстріляні були большевицькими наїзниками. Члени ОУН мали передрати завдання ініціаторів та оборони зібраного народу своїми боєвими відділами перед можливим большевицьким чи німецьким нападом.

Вже два дні перед маніфестацією з'їздилася селяни з Житомирщини, північної Київщини і навіть із-за Дніпра. Ковальський змальовує це так: "Ішли возами, цілими валками, ішли одинцем та групами. Ішли чоловіки, що в якийсь спосіб уникнули німецької неволі, ішли жінки, ішли діти. Зокрема багато було молоді, а серед них і сивоусі діди, що брали активну участь у Визвольних Змаганнях 1917 — 21 років — старі повстанці, загартовані в боях, тверді, як іхня доля. Ішли ті всі, яких двадцять років неволі не зігнули, не скривили їхньої душі. Ішли горді, з піднесенним чолом, рішені, в разі потреби, силою відстояти свою волю. І не зважаючи на німецькі стежі, на загрози воєнного часу, прийшло кільканадцять тисяч людей".

21 листопада в 11-ій годині почалося велике свято Базару. Очевидець говорить: "Друг Волинець промовою відкриває свято. Говорить з трибуни в імені безіменних борців, що двадцять років у тяжких умовинах большевизму провадили боротьбу, говорить в імені тих, що за той час віддали своє життя в тюрях, концлагерах, в льохах чрезвичайки. Говорить про великі цілі, ясні завдання, про славу, честь, про свободу. Говорить про гідне життя у власній державі, говорить про все те, для чого жили та за що загинули 359. Говорить з трибуни, а довкруги жовто-блакитні прапори й тисячі-тисяч голов.

Після цього промовляли представники організованого самостійницького руху.

А потім — Панахида з промовою панотця, який 20 років вів підпільну національну та душпастирську роботу, який не випускав з рук прапора, боровся в рядах Української Армії, який продовжував іти шляхами, що на них упали його провідники — сотники Опіха, Андрух та інші. Скінчивши промову, він передав чащу із святою землею з Могили 359 першому бігунові штафети, яка віднесла її в Київ для замурування в Св. Софії. Представники всіх українських земель одержали теж по грудці цієї землі. А наприкінці із тисячних грудей пролунав національний гимн..."

По двадцятьох роках лісами північної Волині пролунало могутнє "Ще не вмерла Україна", що новим гомоном, чаюдійною силою наповнило людей та українську природу. Те "Ще не вмерла" линуло пізніше з уст тих, що зброєю захищали свою землю перед обома імперіалізмами, з його словами на устах гинули тисячі революціонерів у тюрях та концентраційних таборах німецьких варварів.

Заява вірnosti традиціям Героїв з під Базару мала прийти дуже скоро. Німці, тільки заскочені розмахом маніфестації, зайняли вичікуюче становище. Покищо тяжко озброєними відділами обсадили обсерваційні пункти, що панували над околицею. Піднесені до найвищого ступеня національні настрої учасників свята та добре зорганізована оборона Свята відділами ОУН, диктувала їм мовчанку.

Але вже того самого дня, по закінченні свята під Базаром, німецькі агенти почали виловлювати окремих людей, що брали в ньому участь. Кілька годин пізніше команда особливих відділів СС-ів та Гестапо переводили на Житомирщині арешти серед свідомих активних українців. Допомагали їм у цьому большевицькі агенти, які підготували зірвання Свята; а коли їм це не вдалося, почали найбільше підступними та підлими засобами німецькими руками нищити українських націоналістів. Бо для большевиків та німців, не зважаючи на війну між ними на фронті, українські націоналісти стали ворогом ч. 1.

Зокрема, масові арешти відбулися на Коростенщині та в самому Коростені. Арештованих здебільшого відпроваджували до тюрям в Радомишлі, а по короткому часі до Житомира, де на вулиці Пушкінській переводили з ними коротке слідство та відправляли до льоху колишньої тюрми НКВД на вул. Миколаївській. Там, у гарному будинку на периферії міста був передсінок смерті. Там відбувалися найбільше жорстокі тортури.

До перших днів грудня арештовано понад двісті найсвідоміших українців. Хоч арештованих було багато й серед них немало було втаємничених у працю ОУН, та не було ні одного випадку зради.

По варварських знущаннях прийшов другий Базар на Житомирщині. На передмісті Житомира, що його звуть Мальованко, почалися вже з перших днів грудня розстріли українських революціонерів.

Вулицями Житомира кожного дня з великим поспіхом їхали авта, з яких лунало мігутне "Ще не вмерла". Авта приїздили на місце розстрілу... Ями вже були викопані фольк сдойчерами. Немає точних даних, як відбувалися розстріли всіх груп, але про деякі, а саме ті, із яких пощастило комусь урятувати своє життя, такі дані маємо. А втекло ледве чотири особи. Двоє молодих, майже дітей, що втекли з тюрми в Житомирі, це Іван Демкович, який згинув у Харкові, розстріляний німцями 1942 року та Волинець - Петро Марчук, що згодом брав визначну участь у партизанській акції Української Повстанської Армії (УПА), вславившись у боях з німецькими та більшевицькими частинами і загинув з руками члена СБ Лебедя 1943 року.

Одну з груп німці розстрілювали 6-го грудня. Німці, привізши свої жертви на місце розстрілу над ями та обстутивши їх, казали їм по одному підходити. Перша підійшла пані Орищенкова, попрощавшись з чоловіком. Якийсь п'янний СС вистрілив їй у груди і во-

на поринула в яму. За нею розстріляли її чоловіка, який брав визначну участь в організації маніфестації під Базаром. Тоді над яму підійшов організаційний референт Обласної Екзекутиви ОУН на Житомирщину, який, зірвавши із себе сорочку, кинув катам її ввічі: "Стріляйте, кати! Слава Україні!" Його дальших слів не було чути, бо німці почали густо стріляти на Марчука, який вирвався з черги та помчав полями, зникаючи в сніговій заметілі.

Шляхом Орищенків, Сурмачів пішли десятки тисяч українських людей. Скоро вирости землі нові могили українських борців біля Києва, Харкова, Полтави, Винниці, Рівного та інших міст і сіл України.

Український революційний рух розростався її кинув могутній виклик німецьким загарбникам та більшевицьким агентам. Базар породив нових борців, нові геройчні змагання та нові могили, що кликатимуть народ до боротьби за волю та незалежність.

С. Лепушанський

Городок Ягайлонський

Нікому, ніколи не стерти,
що сріблом ясної сурми:
інкодуємо тільки, що вмерти
удрутє не зможемо ми!

О. Ольжич

Шіснадцять років, що ділять нас від смерті Василя Біласа й Дмитра Данилишина, двох полум'яних українських революціонерів - націоналістів, дозволяють нам уважніше й об'єктивніше зупинитися над тією подією, яка у свій час викликала чимале потрясення між українським громадянством на Рідних Землях і еміграції та була межовим каменем на шляху до нового етапу розвою й діяльності організованого українського націоналізму.

Безліччю газетних статей, брошур та доповідей достатньо вже змальовано і Городок Ягайлонський, героїчний наскок українських революціонерів на окупантську пошту для здобуття фондів визвольній акції, і події, що слідували згодом, погоню, схоплення, суд і мужню смерть обох героїв. Тому не беремося ще раз переповідати ці події, а хочемо в межах нашої статті з'ясувати їх глибшу суть, їх значення для майбутнього української визвольної боротьби та прийти до відповідних висновків.

Невдача українських визвольних змагань 1918 — 21 рр., жорстке панування польських окупантів а згодом горезвісне рішення Ради Амбасадорів в 1923 р. в Західній Україні викликали в масах західно-українського громадянства глибоку депресію, повінь "орієнтації", зміновіхіства, опортунізму та т. зв. "реальних політиків", що йдучи на співпрацю із окупантійним режимом,

сподівалися шляхом парламентарних дискусій та протестів добитись автономії для українських земель під Польщею. Як протиставлення їм та речник самостійницької й соборницької політики висунулася в 20-тих роках Українська Військова Організація, яка прийняла засаду перманентної революційної боротьби проти окупантів та підпільної організації своїх сил.

Роки посиленої революційної боротьби, героїчні чини боєвиків УВО, жертви, які поклала вона на жертвник Вітчизни: О. Басараб, Любович, Пришляк, Голояд, Гриць Пісецький, Ю. Головінський — потрясли окупантійним режимом, сколихнули не лише українську а й світову опінію, з'єднали симпатії народніх мас для УВО, які в ній вбачають єдиний реальний визвольний чинник, та 1929 р. на І-ому Конгресі Українських Націоналістів у Празі прийшло до об'єднання поодиноких націоналістичних організацій у єдину Організацію Українських Націоналістів (ОУН), з читкими світоглядом та програмою. Це дас новий розгін суспільно-політичної діяльності Організації. Це вже не шукання нових шляхів, як було у 20-тих роках, а певний себе марш до зданої мети.

Початок 30-тих років позначає яскраве, пропагандивне ставлення засад революційної націоналістичної тактики перед загалу, Легальні політичні партії заскочені тим, що бовсю акцію УВО заступила політично-повна

програма та організація, яка загрожує їхнім впливам. Так приходить до двоподілу таборів, скрізь, де живуть українці, поділу на легальний опортуністичний та підпольний - націоналістичний табори. Коли діяльність УВО, складеної із нечисленних але вибраних одиниць, спрямувалась виключно назовні, на боротьбу з окупантом, створення ОУН приводить до створення другого, внутрішньо-українського фронту, на якому починається неменш важка боротьба за душу українства, за очищення її від намулу чужих розслаблюючих ідей, за правильну українську визвольну концепцію, за мобілізацію кругом неї найширших мас українства,

В розгарі тієї боротьби приходить Городок Ягайлонський, що потрясає українською громадою в краю та за кордоном і в особах В. Біласа й Д. Данилишина виводить перед очі світу нових людей українського визвольного руху, плід цієї боротьби, за новий тип

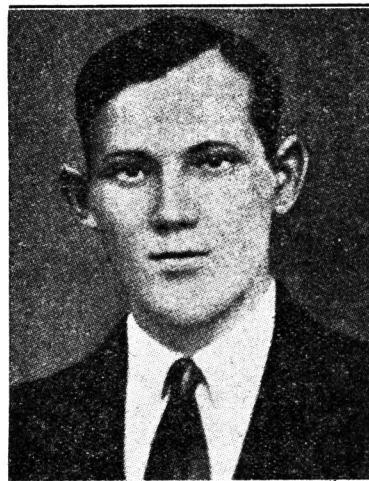
Це вже не виступала як речник воюючої України горетка військовиків чи студентів. Устами В. Біласа й Дм. Данилишина, селянина й робітника, промовив увесь український народ, українське село й місто. Вони стали символом духовного перевороту в народніх масах, які відсахнувшись від опортуністичних маніпуляцій легальних партій, стали на позиції непримиренної боротьби за Самостійність та Соборність. Вони стали прикладом дороговказом для своїх ровесників і для тієї молоді, що виростала.

І не диво, що постаті Василя Біласа й Дмитра Данилишина стали чи не найбільш популярними в народі, що зложив про них свої пісні, що у своїй вбогій хаті відвів найпочесніші місця їхнім портретам, що їхні імена оточив ореолом легенді.

Події, що надійшли згодом, та кинули наші землі під ноги черговим окупантам,

Василь Білас
† 23. XII. 1932

Дмитро Данилишин
† 23. XII. 1932

українця. Безмежна посвята, мужність і свідомість своїх обов'язків перед поневоленою Батьківчиною промовили крізь них, мимо моральних і фізичних знущань окупанта, в обличчі смерти, з незвичайною силою:

“Я свідомий своєї вини й кари. Я націоналіст і революціонер. Такі, як я — Батьківщині лише смерть служить!” (В. Білас на процесі).

“Я знаю, що мене жде. Я був і є на все приготований. Тільки жалую, що не зможу дальнє працювати для України!” Дм. Данилишин на процесі).

“Велика безмежна любов до України — це мотор того всього, чого Данилишин допустився... Тільки з любови до Батьківщини він пішов на чин, за який сидить ось тут на лаві підсудних. У своїм мовчанні він великий, ще так молодий, але великий...” (Зі слова оборонця, д-ра С. Шухевича).

що перемінили наш край у суцільне пожарще і руїну, показали, що зерно ідеї й геройзму, що його сіяли УВО й ОУН, що його освятили свою смертю Білас і Данилишин, випало на підгожий ґрунт та дало свій плід. Вихована на прикладі героїв Городка Ягайлонського, українська молодь, українські робітники, селяни й інтелігенти, мужнью зустріли грядучі події та в лавах Карпатської Січі, націоналістичного підпілля й Української Повстанської Армії дали й дають зразки безмежного геройзму і посвяти.

Новий окупант, знищуючи нещадно всі прояви українства, не оминув і могили Біласа й Данилишина на янівським цвинтарі у Львові. Проте не знищили йому їх постатей, що хоч мертві, живуть у памяті народу та піднімають нових полум'яних борців до боротьби за Волю.

Січовик

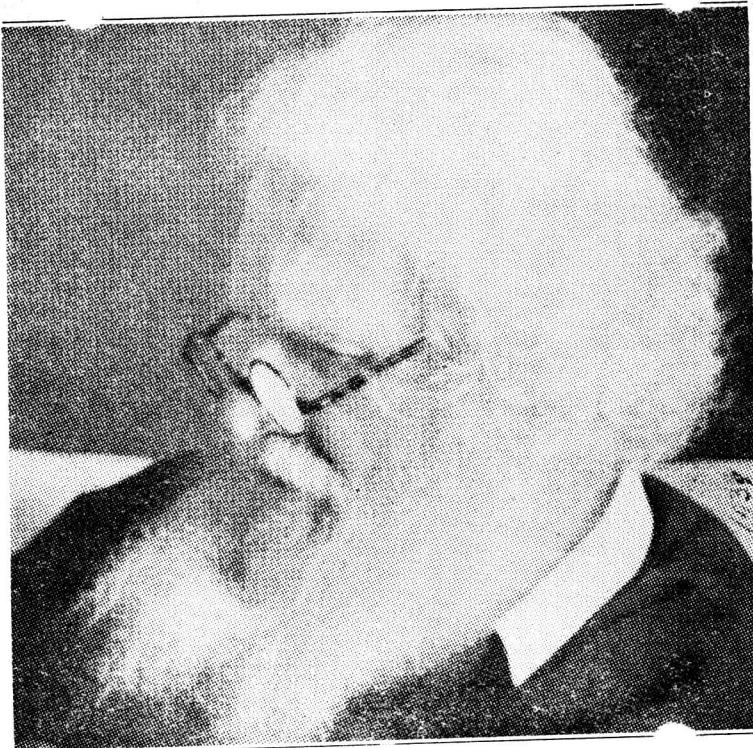
Великий Українець

Дивна річ: Вістку про смерть старої, а до того вже від довгого часу важко хворої людини навіть її найближчі сприймають зі спокійною резигнацією. Що ж, мовляв, цього треба було давно сподіватись й трагедії з цього приводу не то що не треба, але навіть гріх робити...

А проте, коли, чотири роки тому, стало відомо, що у Львові помер митрополит Андрей Шептицький, помер у старості літ, по важкій довголітній недузі, — вістка ця виндалася всім нам без вийнятку майже неправдоподібна. Мабуть, рідко в історії повторяється таке дивне психологічне явище. Бо для нас, всіх українців, Покійний був не тільки великим релігійним діячем, великою духововою індівідуальністю. Ми всі бачили в ньому на-

ритет був надто великий навіть для окупанта. Його велика духовна постать була недостатньою навіть для большевицьких злочинців і вони не посміли доторкнутися її ще за життя.

Згадуючи митрополита Шептицького, згадуються слова Шевченка про пророка, якого Бог послав людям з любові до них. Пророки з'являються раз на століття в житті нації. І такі люди, як Митрополит Шептицький, також з'являються раз на століття. Це не був тільки Князь греко-католицької Церкви. Це був у першу чергу ВЕЛИКИЙ УКРАЇНЕЦЬ, який стояв у важкі хвиlinи нашого життя передусім на сторожі інтересів України, українського народу. Пригадаймо Його протести проти невизнання захід-

Митрополит Кир Андрей Шептицький

шого Симеона Богоприїмця, який житиме так довго, поки не побачить вільної України, поки не прийме на свої руки новонароджену дитину Української Держави, щоб тоді сказати з душевним спокоєм: "Нині відпускаєш раба Твоого, Владико."

Може й справді ця смерть була неправдоподібна. Но якось дивно сплелися після того події: Смерть Митрополита — і скоро після того ліквідація греко-католицької Церкви в Галичині. До того вже згодом стало відомо про виклик Митрополита перед самою його смертю до НКВД й пішли чутки про його отруєння. Чи була смерть Митрополита природна чи ні, одне є певне: Його авто-

німи народами прав українського народу, його виступи проти голодового большевицького терору на Наддніпрянщині, чи врешті Його — Архипастиря католицької Церкви — протести проти польської акції навертання православних українців Волині на католицтво. Не згадуємо вже про Його велику матеріальну поміч православним українцям, чи то за часів Польщі, чи теж пізніше під час нашого "великого ісходу" — масової еміграції в 1943—44 рр., коли православні єпископи й священики знаходили притулок у палаці цього католицького єпарха. Бог і Україна — були найбільшим життєвим законом. Бог, як найвищий ідеал на небі, й Україна — як най-

вищий ідеал на землі. Все інше було другорядне.

Сьогодні може більш як коли-небудь відчуваємо брак його великого авторитету. Його великої особи, біля якої об'єднувалися всі українські сили й затихали всі пристрасті внутрішньої боротьби. На наших очах здій-

снюються Його велике прагнення — об'єднання всіх українських сил у боротьбі за Українську Державу. Але його приявність у цьому процесі консолідації безперечно була б величним духовним цементом, що скріпив би ще більше цю велику для нас справу.

Д-р Степан Баран

На Шляху до Великої Мети

Одною з найбільше замітних постатей в історії українського народу першої половини 20-го століття є особа галицького митрополита Андрея Шептицького. Не пора ще і навіть не спромога вже сьогодні оцінити всесторонньо роль цього владики в найновішій добі нашого національного, державного і церковного відродження, в додатку, у такому бурхливому часі, як той, що його сьогодні переживаємо.

Коли прийде своя воля у своїй хаті і стануть доступні історичні джерела, які під цю пору нам ще недоступні, та буде можливість аналізи і оцінки фактів з ретроскопії часу, тоді й буде нагода змалювати у повній величині могутню постаті покійного Кир Андрея. А покищо у цій короткій скромній статейці кілька причинок про значення Великого Владики на львівській Святоюрській Горі в нашему церковному житті, зокрема ж про його заходи в справі зближення та майбутнього об'єднання обох наших Церков, Греко-католицької і Православної.

Українське громадянство на всіх українських землях і в діаспорі знає та оцінює митрополита Андрея Шептицького з його праці, осягів і заслуг, як покровителя української культури, науки і мистецтва, цікавиться воно і його громадянською, зокрема ще й національно-політичною діяльністю, як теж і місцевою церковно-організаційною та гуманітарною працею. Всесторонньо освічений — на що хочби формально вказують три його докторські титули: богословії, філософії і права — любитель і знавець нашої старовини, передовісім з церковної ділянки, знаменитий знавець церковного мистецтва, прихильник науки і сам визначний учений, людина з найкращими товариськими прикметами і великими особистими зв'язками у світі, яких не мав ні один з українців, гарячий та непохитний український патріот і діяч, був оточений німбом всенародної пошани, як ніхто з живучих українців. Був неспірним авторитетом для всіх просторів української Землі.

А все ж не в тому всьому, про що вище сказано, вбачав Кир Андрей справжню ціль свого життя. Так як чернець — священник і владика, як голова Української Греко-католицької Церкви працював у першу чергу для неї, так-само як зразковий громадянин і патріот працював на всіх важливіших царин-

нах життя свого народу — був його провідником - пастирем, учителем та оборонцем. На церковній ниві дав почин і засоби до снування чи відновлення кількох чернечих Чинів, був основником малих семінарій і Греко-кат. Богословської Академії у Львові з двома факультетами: філософічним і теологічним, що була одинокою високою богословською школою у світі з українською — частинно й латинською — мовою навчання, був основником Національного музею у Львові, що постав ще в 1913 р. та удержувався на його кошти, і Українського Нaukovого Богословського Товариства у Львові та його дійсним діяльним членом, був основником і власником великого друкарсько - видавничого підприємства "Бібліос" у Львові, основником і покровителем української католицької преси та українських католицьких організацій. Не згадуємо вже про інші наші національні установи, яких діяльність митрополит Шептицький підтримував нераз і щедрою жертвою, хоч вони не були звязані з чисто церковними справами. Теж усім українському загалові було добре відоме.

Однаке думки, наміри і пляни владики Андрея сягали значно дальше. Торкалися еони загально церковних справ не також в сучасному як церковно-політичної "негайній програмі", як радше і властиво близької й далішої майбутності Греко-кат. Церкви та її ролі в житті нашого народу. І саме ця сторінка Його діяльності, найбільше важна і справді суттєва, нам досі найменше відома. Прийдеться щойно її розкрити й вияснити колись пізніше на основі джерел. Сьогодні можемо її торкнутися покищо лише загально, залишаючи подробиці й наслідження справи майбутньому біографові - історикові.

Покійний Митрополит Андрей попри наукові й мистецькі зацікавлення займався теж окремо й живо історією Церкви та історією українського народу і здобув у цих ділянках широке знання. Знав те, що про церковну справу Русі - України писали корифеї нашої історії Володимир Антонович і Михайло Грушевський та історики галичани: Степан Томашівський, Мирон Кордуба та Іван Крипякевич, а з молодших о. Андрій Іщак, Микола Чубатий і Микола Андрусяк.

Знав історію Чина С. О. Василіян пера їх власних сучасників, бо і сам він вийшов з цього заслуженого чернечого Чина. Зокрема щодо унії були йому відомі і давніші публікації наших письменників, нефахових істориків: львівського крилошанина Гарасевича "Анналес еклезіє рутене", розвідки і причинки зі збірника "Сводная Літопись" другого львівського крилошанина А. Петрушевича, врешті і двотомова історія А. Перемиського єпископа Юліяна Пелеша "Гешіхте дер Уніон дер рутенішен Кірхе міт Ром".

Знав теж і церковно-історичні твори московського церковного історика Голубінського, і польського єпископа Ліковського, що підходили до безпосередньо для Митрополита цікавої проблеми нашої церковної унії з різних сторін — перший з московсько-православного, другий з польсько-католицького боку. І не сама тільки церковна унія була предметом його близчого зацікавлення та студій, — нею була взагалі церковна проблема в Україні, а з найновіших проблема автокефалії Православної Церкви в Україні. Знав усе, що друковано вже по першій світовій війні на українські церковні теми: Вячеслава Липинського, Дмитра Дорошенка, Івана Огієнка (митрополита Іларіона), Олександра Лотоцького, В. Біднова та ін. Особисто був гарячим прихильником автокефалії Православної Церкви в Україні та звільнення її з під московської кормиги через очищення її з двовікового синодального намулу. У відновленій Українській Автокефальній Православній Церкві добачував Митрополит Шептицький можливість до зближення з Українською Греко-кат. Церквою, коли впала була московська стіна, що була неперехідною перегородою та повсякчасною запорою для Української Греко-католицької Церкви.

Метою усієї властивої діяльності Митрополита Андрея — як уже сказано — було передовсім зближення обох українських Східних Церков, а в загальному зближенні православного світу з католицьким. Тому Митрополит ставався запізнатися і з московською філософією. Ще як студент права кра-

ківського — якийсь час передтим і вроцлавського — університету відвідав восени 1887 р. Москву, запізнаючися на місці з московським церковним мальстромом і церковною архітектурою. Запізнався тоді з великим московським філософом Соловієвим. Розмови з цим філософом і його твори зробили на молодого студента велике враження і разом з величими родинними й церковними традиціями Шептицьких утривали його в його гластиції життєвій місії зближення, а в майбутньому й об'єднання обох українських Церков. Як український державник доцінював Митрополит Шептицький якслід і вагу українців римо-кат. обряду в житті нашого гараду, але це своєрідне і в польсько-українських сучасних взаєминах дуже дразливе питання залишилося поза обсягом його безпосередньої практичної праці. Ця важлива для нас проблема буде розв'язана щойно в будуччині серед сприятливіших для нас, як сьогодні, зовнішніх і внутрішніх обставин.

В хуртовині, що оце перед кількома роками знялася, прийдеться нам ще неодно пе-режити й перетерпіти. Та великої ідеї нашої Христової Церкви в її обох відмінах не одоліють і пекельні сили. Нині приходиться страждати обом. Зближення обох — взасмне вирозуміння, любов і толеранція — у нас наказ сучасної історичної хвилини. Це наче заповіт Великого Владики зі Святоюрської Гори, що тих зasad і сам придергувався, і хочби для зовнішнього зближення зробив зворот на схід, вводячи наново забуті у нас церковні зразки та звичаї ще з часів великого реформатора Православної Церкви з першої половини 17-го сторіччя — київського митрополита Петра Могили.

Великий дух митрополита Андрея Шептицького і дальше вказує нам велику мету — покищо хочби взаємної пошани обох Церков і здійснювання в житті зasad християнської моралі. Це стане цементом для тривкої будівлі української держави, для якої Митрополит Андрей приготовив неодну цеголку та мостив для неї шлях, що його самому не довелося перейти. Тим шляхом підуть наслідники і дійдуть до вказаної ним мети!

Хто Почне Війну Перший?

(Голос еспанського часопису про третю світову війну)

Події в Берліні вже довший час приковують до себе увагу всього світу. Всім відомо, що йдеться не про самий Берлін, а про всю Німеччину і навіть всю Європу. Всі пророцтва авторитетних воєнних спеціалістів зводяться до думки, що в першій фазі майбутньої війни большевики неминучо опанують всю Західну Європу — на північному заході до Англійського каналу і на південному заході — до Піренейв. Цей прогноз спирається звичайно на цифрові дані про кількість наземних сил советських і альянтських армій в Ев-

ропі. Цікаво послухати в цьому зв'язку голос еспанського часопису, "Агора" (стаття відомого еспанського обсерватора полковника Роміро де Кастро). У своїй статті, надрукованій 21 серпня ц. р., він ось так трактує це питання.

"Світова думка звикла до того, що першого-лішого дня численні советські дивізії раптово рушать на захід, знищуючи всі точки спротиву малочисленних альянтських військ, і за два тижні захоплять усю Європу до Атлантического океану й Піренейських гір. Все це

дуже переконливо і правдоподібно. Припустімо, що таке станеться. Європа опинилася в руках росіян. Але що далі? Ось на це питання ще ніхто з авторів цієї гіпотези не дав переконливої відповіди. Всі вони говорять про пізніший контрнаступ альянтів, які будують бази й вихідні точки на Піренеях і в Британії, кінець-кінцем, повертаються по зруйнованих землях Європи аж до кордона в самого СССР. Деякі теоритики сягають ще далі, зачінчуючи контрнаступ альянтів у Москві чи в Сибіру. Проте, ніхто з них не ставить питання, яке неминучо вирине після захоплення Європи перед Сталіном і його соратниками: "А що ж далі?" Тут слід сказати декілька слів про особу Сталіна й тоді стане ясно, що про це Сталін думає вже тепер, до початку воєнних дій.

Знаючи біографію цього грузина, не треба сподіватися, що він повторить помилки Гітлера. Людина, яка, не бувши абсолютно популярною, зуміла знищити своїх відомих і популярних в Росії противників — старих співробітників Леніна — не могла б цього досягнути поспішним і необережним нападом. Таку перемогу і тріумф могла здобути лише людина з великою обережністю, терпінням і дипломатією. Дотепер Сталін і Політбюро допускали більше помилок у внутрішній політиці, ніж у зовнішній. Тому йому й пощастило після другої світової війни обдурити не тільки народи країн-сателітів, а й більшість політиків західніх демократій.

Здібність Сталіна знаходити собі вірних людей дивовижна. Вона й дала йому змогу перемогти не тільки в 1928 р., а й в 1943-1945 рр. — на конференціях у Тегерані, Ялті і Потсдамі. Сталін і його генералітет добре розуміють всі наслідки захоплення Європи. В дійсності, якщо, забираючи країну за країною, росіяни матимуть підтримку з боку широких мас Франції, Італії, Голландії та інш. країн, населення яких незадоволене з постійних урядових криз, низької заробітної платні тощо, — то в майбутньому, після цілковитої окупації Європи, виникне незадоволення, яке, в разі погіршення справ на фронтах, негайно перетвориться на партизанську війну, геть по всіх країнах Європи, як це було в Гітлера.

Приймаючи на увагу життєві ресурси Советського Союзу, Сталін не обійтеться без конфіскацій харчів і фуражу у місцевого населення. Бо треба пам'ятати, що з окупациєю

Європи війна перейде лише першу свою фазу, а в другій фазі, як заповідають усі без винятку прогнози, мусить розпочатися контрнаступ альянтів. Де саме цей контрнаступ почнеться, про це є різні спогади, але більшість стратегів думає, що почнеться він, головно, на широких просторах Близького Сходу. В Європі й на Далекому Сході цей контрнаступ матиме фланговий другорядний характер. Очевидно, що простоявши бездіяльно більше року, європейська армія Советів значною мірою розкладається, що неминучо трапляється з кожною армією, яка довгий час перебуває ні на фронті, ні в запіллі. Інтенсивні напади з повітря руйнують комунікаційні шляхи окупаційних советських військ. Це поставить Советів перед дилемою: чи примусити голодувати свої армії, чи погіршити відносини з місцевим населенням, удаючись до щораз дошкільніших реквізіцій. Можна з певністю сказати, що вони обрали б останній вихід.

Ми вже бачили, що в мирних умовах незадоволення в країнах-сателітах дедалі дужчає, щораз важче утримувати людність в покорі. Що ж буде там котись, якби під час війни Советам треба було відступати через ці країни! УПА в Україні, макі у Франції, армія Тіта в Югославії і т. д. були поважним чинником у справі знищення третього Райху і закривати очі на це не слід. "А що ж далі?" Це поважне питання, не відповівши на яке, небезпечно і навіть безглуздо починати війну Советам. Крім того, напавши перший, Сталін взамін за короткосрочний близькавічний успіх став би перед світовою опінією як агресор, а це теж дуже важливий чинник. З другого боку, можна згадати старе латинське прислів'я: "Переможця не судять". Але ж захоплення Європи — це ще ніяка перемога.

Очевидно, що такий обережний політик як Сталін навряд чи може не добачати всіх цих перешкод. І навряд чи він зважиться — без надзвичайної для цього причини — першій розпочати війну. Йому вигідніше тепер вести війну холодну, одночасно змінюючи свою оборонну спроможність і сюочи чвари і безладдя по інших країнах світу через свої п'яті колони. Можна допустити, що війна неминуча. Що до війни готуються обидві сторони — це очевидно. Але можна з певністю сказати: без особливої потреби Сталін війни не почне, бо час працює на нього".

Подав з есп. М. М

Д. Кирильчук

ЧЕРВОНИЙ ІМПЕРІАЛІЗМ У ЖОВТИЙ МАСЦІ

Маючи намір завоювати цілий світ, а в першу чергу усю Європу й Азію, Москва в своїй пропаганді й політичній тактиці свідомо концентрує увагу цілого світу на дуже маленьких відтинках цих своїх планів завоювання, що охоплюють цілий світ. Маскуючи свої загарбницькі пляни в Азії, вона зручною пропагандою і політичною тактикою скерувала увагу всієї світової політики ли-

ше на одну Європу, власне, тільки на Німеччину — Берлін. Вся світова преса, всі політичні мужі, вся світова опінія сьогодні говорять та борються тільки за "демократичний Берлін".

А Берлін — це ж бо по-суті невинна гра Москви. Навіть ціла Європа в загальніх загарбницьких намірах Москви має до деякої міри тільки другорядне значення.

Думаючи географічними маштабами. Європа є тільки малим півостровом Азії, а в концепції московської імперіалістичної політики Європа є тільки природним заокругленням її величезної імперії, духові, політичні, стратегічні й економічні коріння якої лежать у Азії. Тому, б'ючи Москву, її треба бити рівногасно в Європі й Азії. У самій Європі Москву не можна подолати. Це довели зрештою походи Наполеона й Гітлера. Її треба і можна розбити там, де вона має свої життєві коріння, тобто в Азії.

Галас довкола Берліну відсуває цілком в тінь Азію і те, що там діється. А там Москва буде не тільки свої стратегічні бази, але і кладе основи свого дальнього буття, як світової імперії.

Європа мало цікавилася Азією. Поминаючи похід Олександра Великого, який лишився відокремленим епізодом, та хрестоносні походи, що відбувалися тільки на периферіях Азії, Європа лише з половиною 18-го століття починає активніше втручатися у справи на азійському континенті. Проте це втручання обмежувалося лише колоніальною політикою європейських держав, у першу чергу Англії.

Сьогодні ця колоніальна політика скрахувала, а іншої концепції азійської політики європейські нації не знайшли. ЗДА, які посідають місце відступаючої Великобританії, бачать в Азії тільки свої ринки збуту і їхня азійська політика — це політика "відчинених дверей" в першу чергу в Китаї.

Московщина почала вже наприкінці 16-го століття свій наступ на Азію. Ця політика мала також чисто колоніальний характер. Але, перебираючи імперіальну традицію царської Росії, большевицька Москва висунула нову концепцію своєї азійської політики. В цій справі сам Сталін висунув нову ідеологію, в якій він не заперечує національних та культурних ідей в азійських народів, як це загально ще й сьогодні робить західний світ, але зводить їх до знаної формули, яку совети практикують і в своїй європейській політиці щодо уярмлених народів: "Пролетарська за змістом, національна за формою, — це є загально-людська культура, до якої прямує соціалізм".

В. Ф-чук

ТЕПЕРІШНІ ПОЛІТИЧНІ ВІДНОСИНИ В ІТАЛІЇ

Назагал, теперішні політичні відносини в Італії є досить устабілізовані. До такого ствердження уповажнює об'єктивна оцінка їх. Куди більше устабілізовані вони в порівнянні, наприклад, з політичними відносинами у Франції, де за владу змагаються три, в менший чи більшій мірі, впливові в країні сили: партії, так зв. "третієї сили", деголісти і комуністи, і через що створення стабільного уряду там нелегке. В Італії існують фактично тільки дві політичні сили: партії центру чи так зв. "третієї сили".

Використовуючи, згідно з цією формуллю, національні почуття азійських народів та підбурюючи ці народи впиртою пропагандою проти "колоніяльного визиску європейськими імперіалістами", в першу чергу Великобританії, а тепер й ЗДА, Москва зуміла в останніх роках роздмухати сильний революційно-національний фермент на азійському континенті й використовує його для своїх імперіалістичних цілей. Де не допомагає пропаганда, там Москва застосовує силу (напр., в Китаї, а останньо організуючи збройні повстання в цілому ряді азійських країн).

Московсько-большевицька політика в Азії повинна звернути пильнішу увагу західних потуг на цей континент, щоб "жовта загроза" 900 мільйонової маси в руках безоглядної червоної Москви не стала одного дня жахливою дійсністю не тільки для Європи, але й для Америки та взагалі цілого світу. А руку Москви знайдемо скрізь в Азії, від Палестини аж до Кореї та Індонезії...

Якщо "лявіну націоналізму", яка "заливає Азію", за словами Бевіна, не зуміє спрямувати в здорові береги західній світ, то її використає для своїх імперіалістичних цілей Москва. Азійські народи прагнуть національно-політичної свободи — це їх прагнення мусить лягти в основу азійської політики західних потуг. Розв'язати цю проблему — а її розв'язка прийде неминуче! — не можна пасивним спогляданням політикою забезпечення "відчинених дверей" або відступом. Свободолюбна Європа, побудована на національному принципі, мусить подати руку Азії й її народам, які боряться за цей же принцип, бо інакшемосква підступом, злочином і насильством змобілізує Азію проти тих, які мали змогу подати цю руку, але не подали та ховали голови в пісок і не мали відваги подивитися новій правді в вічі.

Москва зосереджує увагу світу тільки на Берлін, але відповідальні політичні мужі не сміють піддаватися гіпнозі московських червоних чудодій, вони мусять звернути свої очі і свою дію і туди де лежить основний центр сил московської імперії і де можна смертельно зранити її. Розгромивши Москву в Азії, ми врятуємо Європу. Розбита в Азії, Москва здасть свої імперіальні позиції і в Європі.

"третієї сили" і комуністи, зі своїми союзниками комуно-соціалістами зпід проводу Ненні й Бассо. Не існує тут така сила, щоб була відповідником деголівському рухові у Франції. Існуючі малі праві групи покищо мають мінімальні впливи в країні й заступлені в парламенті лише маленькою горсткою послів.

Абсолютну політичну перевагу в країні мають партії "третієї сили": християнські демократи, соціалісти-демократи Сарагата, історичні республиканці Паччярді й ліберали-

партії, які в політичних виборах у квітні ц. р. вийшли переможними: сама тільки християнська демократія здобула була більше голосів ніж усі інші партії разом узяті й має більшість у парламенті. Ці чотири партії і є тепер при уряді. Завдяки абсолютній більшості, що вони мають у парламенті, їх урядові приходиться без труднощів переводити в життя свою політику.

Комуно-соціалістична опозиція, будучи бессильною на терені парламентарному, перенесла тягар своєї акції на терен синдикальний. де шляхом протилегальних насильних засобів намагається реалізувати свої цілі. Але і в обличчі цієї насильницької акції уряд виявився паном ситуації й здібним успішно ставити їй спротив; чого доказ дав головно після атенату 14 липня ц. р. на шефа комуністичної партії, Тольяті, ліквідуючи швидко — і то не лише поліційними засобами, але і переконливою пропагандою серед робітничих мас та вмілою тактикою — спробу комуністів викликати генеральний страйк.

Без сумніву, сили комуністів не можна не доцінювати, бо, не зважаючи на їх абсолютну меншість в країні й спільній фронт проти них всіх демократичних партій (від соціалістів-демократів починаючи, на монархістах і націоналістах кінчаючи), вони все ж таки становлять неабиякий чинник внутрішнього неспокою в країні. З цього уряд здає собі справу і кожнотако остерігає публичну опінію перед комуністичною небезпекою і сам є готовий їй ставити спротив.

На послаблення комуністичного фронту впливає теж існуюча в італійській соціалістичній партії, союзниці комуністів, опозиція на чолі з Роміто проти прокомуністичної політики Ненні й Бассо, опозиція, яка бореться за незалежність цієї партії від комуністів і змагає до з'єдинення всіх демократичних соціалістичних сил в одну демократичну італійську соціалістичну партію. Такі самі уніфікаційні тенденції виявляє і соціалістична партія італійських робітників з під проводом Сарагата та група так зв. "Соціалістична Єдність" І. М. Льомбардо. Це дає підставу припускати, що діде до уніфікації всіх демократичних сил італійського соціалізму і тоді комуністи знайшлися б в італійському житті самі й цілком ізольовані (самозрозуміло, що зор'ентовані на Ненні прокомуністичні елементи італійської соціалістичної партії влилися у партію комуністичну).

Інший факт, який ослабив ударну силу комуністів, це розкол на синдикальному відтинку. З італійської Конфедерації Праці, в якій були заступлені всі існуючі політичні напрямки, виступили християнські демократи істворили окремі синдикати під назвою "Католицьке Товариство Італійських Робітників", до якого приступили теж синдикальні елементи незв'язані з ніякою політичною групою. Це сталося тому, що комуністи і ненінівські соціалісти, які мали в І. К. П. перевагу, зробили з цеї інструмент своєї політики, через що Конф. Праці цілком втратила була свій властивий характер аполітичності і проти чого всяка боротьба була безуспішна. Залишилися в Конф. Праці ще соціалісти-демократи Сарагата і рес-

публиканці, але і вони, через ті ж самі труднощі добитися її аполітичності, недовго в ній задержаться. Можна передбачити в Італії на синдикальному відтинку таку саму ситуацію, яка вже віддавна створилася в Франції, тобто заінсування трьох синдикатів: комуністичного, соціалістично-демократичного і католицького, або, в іншому припущені, двох: комуністичного і вільного, зложеного з християнських демократів і елементів усіх інших політичних напрямків. В тій цілі вже відбулися контакти з християнськими демократами, з одного боку, і соціалістами Сарагата та республиканцями, з другого. Як остаточно укладуться відносини в ділянці синдикальний, покищо годі точно передбачити, бо процес реформовання в ній є наразі в своїй початковій фазі.

Також в економічній ділянці уряд намагається осiąгнути певний рівень стабілізації, здаючи собі, однаке, справу з того, що безпосередньо вона залежна від економічної стабілізації західної Європи й американського континенту, при чому головну роль гримиме плян Маршала і його вміле застосування, а в дальшому від економічної стабілізації в цілому світі. Ale об'єктивно треба ствердити, що, не зважаючи на брак сирівців, в ділянці економічної віdbудови Італія зробила значні поступи, більші, ніж багатіша від неї Франція. Сектори транспортів, напр., залізниці, текстильної промисловості та інші осiąгнули, а то **подекуди** і перевишили, свій передвоєнний рівень продуктивності. В цьому заважали такі чинники, як: достатність чи радше наддостатність робочої сили, працьовитість і невибагливість народу, достаточно вдала фінансова і валютова політика теперішнього і попередніх урядів, яка довела до певної стабілізації державного бюджету (приходи вже покривають нормальні видатки) і ліри, далі задовільна організація взагалі, певна внутрішня політична стабілізація, яка почалася від останніх політичних виборів, і врешті допомога ЗДА.

Важку проблему представляє для Італії велика надвишка робочої сили, якої наслідком є безробіття. Зараз Італія нараховує понад 2 мільйони безробітних, тих, що офіційно вписані, як такі, в бюрах праці, не числячи великого числа безробітних неофіційних, які не є зареєстровані в бюрах праці й їх офіційна статистика не зараховує. При найбільш устабілізованих господарських відносинах і при її максимальному продуктивному розвиткові, країна не є в стані виживити і включити тієї маси безробітних у продукційний процес. Проблему безробіття обтяжуює теж фактор демографічний — постійний великий приріст населення, якого цілість не може знайти вижитку і місця на пропорційно малій і бідній території. Проблему безробіття може помогти розв'язати тільки масова еміграція італійців за кордон.

В своїй закордонній політиці Італія зовсім зорієнтована на захід, з яким, самозрозуміло, вона зв'язана спільнотою інтересів духових, культурних, цивілізаційних і матеріальних. — Італія є органічною частиною заходу. Принадлежність її до заходу в політичному

аспекті є вже справою перерішеною. Всі дотеперішні зовнішньо-політичні акти і маніфестації італійського уряду (участь Італії в пляні Маршала, економічна унія з Францією, недавня візита Маршала в Римі, тощо) це потвіджають. Фактично Італія вже є в орбіті західного бльоку, хоч остаточним формальним актом її приступлення до нього ще не санкціоноване. Вона зможе бути зав'язком вужчого середземно-морського бльоку, коли б цей став конечністю в стратегічному і політичному пляні західних великорівнів. Стало ясним, як для відповідальних італійських політичних чинників так і для переважної частини громадської опінії, що у випадку збройного конфлікту між заходом і сходом, перспектива невтральності, яку так завзято проповідують комуністи й комуно-соціалісти, є для Італії звичайною утопією. Саме її стратегічне положення виставляє її на неминучість стати одним із перших європейських театрів війни. І коли б війна стала дійсністю, для Італії є тільки один вибір: із заходом проти московсько-большевицького імперіалізму! І цей вибір є вже рішучою її теперішньою постановою.

Комуно-соціалістично-неннівська концепція "невтральності" — (сам Ненні офіційно

заявив, що соціалісти, тобто його соціалісти, не будуть боротися проти Советського Союзу) — означає здачу Італії, у випадку нагоди, в руки большевицької Москви. Але, на щастя для Італії і для Європи і для світу взагалі, лише незначне число італійців є прихильне такій "невтральності".

Слід теж відмітити поширеність в Італії федераців тенденцій, як і у відповідальніх політичних чинників, так і серед ширшого загалу. Італія може більше, ніж якабудь інша європейська країна, ідейно і психологічно наставлена на реалізацію європейської федерації, принаймні в західній частині Європи. Італійські передові особистості в ділянці політики, економіки і науки, як теперішній президент республіки Люїджі Ейнауді, мін. зак. справ граф Сфорца, сенатор і відомий філософ Бенедетто Кроче, бувший голова міністрів Паррі, сам теперішній шеф уряду Де Гаспері та ряд інших, — є переконаними федерацістами. Італійська офіційна політика уважає, що найпевніший і найуспішніший шлях до федерації, це поступати до неї етапами, вперед через економічні унії між державами, бо спільні економічні інтереси становлять найсильнішу базу для вищеступневої федерації політичної.

Ю. Бойко

На Порозі Нового Етапу

Факт створення Національної Ради і Виконного Органу оцінений українською політичною еміграцією, як факт позитивний, відрадний, многонадійний.

З різних країн: з ЗДА, з Канади, Франції, Бельгії надходять повідомлення про те, як радісно цей факт сприймають тисячі й тисячі українців, усі ті, що не загубили ще зе'язку з ідеєю визвольної боротьби українського народу.

Вістка про доконане об'єднання українських політичних сил, особливо завдяки заходам ОУН, пішла також і на рідні землі, на Україну. Заходами українських націоналістів вістка ця облетить усю Україну з краю до краю і немає сумніву, що в мільйонах сердець вона роздмухає вогонь віри й надії, зацівізує незламні когорти борців за звільнення та самостійність України.

Знаменна подія українського життя — створення УНРади стало відомим і чужинецькому світові. Агентство ДЕНА подало звідомлення про Національну Раду і Виконний Орган. Чужинецькі уряди та їхні найвизначніші пресові органи дістали і дістають спеціальні інформації від Виконного Органу УНРади. Не підлягає жадному сумніву, що й серед чужинецького політичного світу об'єднання наших сил в одному сконцентрованому державнополітичному центрі буде оцінене позитивно, якщо ми, українська політична еміграція, забезпечимо у всіх політичних акціях дисципліновану творчу співпрацю, що всемірно скріплює вже зроблений почин.

ОУН — Організація Українських Націоналістів через свою декларацію і через виділення своїх представників до Виконного Органу (ген. М. Капустянський й доц. Ю. Бойко) виявила свій намір і готовість до найдалі йдучої співпраці з усіма тими середовищами, які спільно з ОУН реорганізували державно-політичний центр УНР. Впродовж довгих років вірна ідеї консолідації тих українських сил, що твердо стоять на засадах самостійності й соборності, ОУН свою підтримкою Виконного Органу ще раз підкреслила, що для неї загальнонаціональні цілі є великим дороговказом.

ОУН свідома того, що деякі з її партнерів у консолідаційній акції були обтяжені гантажем історично-політичних помилок, навіть більше, сама ментальність деяких із цих середовищ нераз виявлялась у минулому невідповідно до того, щоб провадити діяльність, яка в повному розумінні відповідала б назві визвольної. Однаке ОУН ніколи не розглядала своїх українських суперників, як ворогів. ОУН ніколи не виключала можливості співпраці з іншими політичними середовищами, можливості успішної дискусії з партнерами і виборення своїми аргументами, свою питомою вагою і свою готовістю до праці такої загальної політичної лінії, на яку погоджувалися б інші політичні середовища.

В останніх роках наша нація пережила нову апокаліпсу і зазнала суворих ударів невблаганної долі. Практика українського життя несамовито б'є не тільки по свідомості

українського націоналіста, тисне вона і на кожного українського патріота, будь він чи унервієць, чи соціяліст. Із цієї практики української дійсності виростають можливості порозуміння. Сьогоднішні обставини більше ніж будьколи сприяють тому, що справжній сенс визвольної політики, бодай в основних її засадах, є і буде сприйнятний для різних політичних течій українства. І забезпечення суверенності української політики, незв'язаності її революційного розмаху лежить, як постулят, в основі діяльності делегації ОУН в Національній Раді. Для того, щоб здійснювати саме ці постуляти і щоб запроваджувати їх у буденній важкій праці, увійшли до Виконного Органу представники ОУН.

Факт реорганізації Державно-політичного центру є фактом величезного морального значення. Було б смішно і безглаздно розуміти його, як факт чисто еміграційного значення. Уже те, що у Виконному Органі беруть участь представники ОУН, свідчить, що значна частина революційних сил, які діють тепер в Україні, включена тим самим у найтісніший зв'язок з Державно-політичним центром. Політична діяльність нашої еміграції сама по собі не може мати ніякого сенсу самодостатності. Кожна вістка про політичну сконсолідацію еміграції впливає й на поступовання та моральний стан народніх мас в Україні, які в еміграційних політичних силах вбачають передовий загін борців за українську самостійність. Впливає ця консолідація й на поступовання ворога — Москви. Тому кожний, хто хотів би обмежити сьогодні компетенції Державно-політичного центру до функцій консолідатора політичних сил у рямцях сутотеміграційних, робить усій національно-визвольній справі ведмежу послугу. Такий “ультрапреволюційний” підхід до справи може допомогти саме нашому ворогові, Москві, отже цей підхід фактично може завдати дошкільного удара розвиткові визвольно-революційних спроможностей нашої нації. І сьогодні деякі з наших публіцистів ходять на цій хиткій грани, на якій

исподівають кінчастися революційність найгіршого гатунку.

Усвідомляємо собі те, що значність нині існуючих політичних партій і організацій в українськім житті не рівнорядна. Відомо, що ОУН має набагато більшу питому вагу в українському світі, ніж деякі українські партії. Але було б крайньою недоречністю, якби ОУН, кількість місць у Виконному Органі ставила понад інші принципові справи і тим розхитувала б саму ідею консолідації.

Українські націоналістичні сили за останні роки внесли у визвольну боротьбу українського народу вклад неспівмірно більший, порівнюючи з іншими духовно-політичними течіями за ці ж роки. В цьому не може бути найменшого сумніву. Це ясно і сліпому і це можуть заперечувати лише демагоги.

Проте, навіть сконстатувавши це, мусимо бути скромними і зазначити, що в порівнанні до того, що стоїть перед усіма українцями, яка їхня велика ціль — самостійна державність — ми осягнули ще дуже й дуже мало. І що більше рук простягнеться до великої праці, то краще для української справи. На всіх чекає праця, жертва і творчий змаг. І лише тоді, коли вже доходитимемо до нашої заповідної мети — визволення — буде наочнішим, хто ж саме, яке саме політичне середовище, має найбільше моральне право вести перед у політичній праці, очлювати націю.

Організація Українських Националістів з усією рішучістю і послідовністю увійшла до нової фази консолідації українських політичних сил. На практиці сьогодні це має означати підтримування кожного кроку Виконного Органу в добрій вірі, що Виконний Орган не зійде з шляху визвольної політики.

Великі і важкі завдання стоять перед Виконним Органом. І тому сьогодні не місце на поквалну критику його. Нині головне — допомогти Виконному Органові моральною і матеріальною підтримкою. До цього з усією рішучістю закликаємо всіх, хто почуває себе націоналістом. Не сумніваємося в тому, що заклик знайде зрозуміння в широких колах членів ОУН.

(“Промінь”, Австрія)

Богдан Мирович

ЗА ВЛАСНЕ ОБЛИЧЧЯ

(На актуальні теми)

Одною з найбільших проблем кожної еміграції є проблема збереження свого національного обличчя та духового зв'язку з Батьківщиною. Знайшовшись у чужому оточенні, під постійним впливом чужої культури, чужих обставин, еміграція мусить викристалізувати своє національне й культурне обличчя, якщо не хоче вона бути розчинена в чужому середовищі та опинитись в порожнечі — між своїм рідним та чужим. Денационалізуючим впливам чужої культури, школи, преси, мистецтва й товариства — еміграція мусить проти ставити власну культуру, школу, пресу, мистецтво й товариське життя. Це не значить,

що еміграція повинна творити свою державу в чужій державі, яка гостинно прийняла її на свою територію. Ні! Ми тієї думки, що повновартісними й творчими громадянами країни можуть бути лише свідомі свого походження, своїх традицій і своєї культури одиниці, які, зберігаючи любов до своєї батьківщини, зуміють виявити повну пошану й лояльність до країни, яка їм відчинила гостинно двері. Ми свідомі теж того, що одиниці, які, відірвавшись від своєї національної спільноти, відчуваючи рідної мови, культури і традицій, зірвавши моральний зв'язок з рідним народом, поспішили асимілюватись в чужому се-

редовищі, в чужому народі, ніколи повноцінними його членами не стануть.

Розглядаючи життя української спільноти в Канаді під аспектом вищезгаданих проблем, ми приходимо до не зовсім веселих висновків. Бачимо збайдужіння й відчуженість від рідного народу серед частини української еміграції, зокрема серед молоді. Вирвавшись із батьківської хати, яка в більшості випадків зберегла ще свій український характер, молода людина попадає в чужу школу, між чужих товаришів, годується чужою історією, науковою, літературою, мистецтвом. Преса, кіно й вулиця доконують решту і, повернувшись з школи, молода людина губить свою мову й культуру та вносить у батьківську хату чужий дух, чужі навички. І, на лихо, батьки вважають це за нормальнє явище, чи в крашому разі приймають це із спокійною резигнацією, мовляв, "нічого не порадиш, так маєтъ воно і має бути". У висліді спостерігаємо загрозливе масове явище: вийшовши "в люди", в інтелігенти, нове покоління втрачає своє національне обличчя, почуття національної окремішності та живе своїм власним життям, далеким від життя української спільноти, яке здається її відсталим та старосвітським, своєрідним анахронізмом у сучасній дійсності. Аналогічне явище зустрічаємо і в тієї молоді, яка вийшовши в місто з фармів, де українство збереглося чи не найкраще, за працею в чужім середовищі, у зматеріалізованому чужому місті, обертається серед чужинців, засвоює їх зовнішність, присипляє свою українську душу та швидко розчіняється у чужому світі, і лише українське прізвище (якщо й те не міняється) вказує на її українське походження.

У висліді українська еміграція, переважно селянського й робітничого походження, мимо зусиль та витрат за малими винятками залишається без власної, української інтелігенції, яка взяла б керму українського життя у свої руки та вивела його в широкий світ. Тому не дивно, що старше покоління української еміграції приневолене вести українське життя власними силами, що одні й ті самі люди довгими роками мусять вести одну й ту саму роботу й працювати за кількох, що українське життя в Канаді стоїть постійно перед проблемою браку власних молодих та ігейних сил.

Наплив нової еміграції після останньої війни до певної міри вліє нові сили в життя українців Канади, проте нові емігранти не в силі заповнити тієї прогаличи, яка заіснувала з відливом місцевих молодих, інтелігентних сил у чуже не-українське середовище. Ми думаємо, що пора призадуматись усім відповідальним українцям Канади над проблемою привернення тих сил українській громаді та, що найважніше, над створенням таких умов, в яких виростаюча молодь задержувала б з'язок з рідним народом та ставила свою життєвою метою працю для нього.

Ця проблема — це насамперед проблема українського дому, українських батьків, які в силі нашій молоді вже змалку покласти незніщимі основи українського виховання, української свідомості й характеру. Передумовою для

цього є національна свідомість самих батьків, надання батьківській хаті українського характеру, увага й пошана до рідних звичаїв, традицій, та культури. Вони передадуться й діт抠і, що виростатиме в їх атмосфері і вони супроводжатимуть згодом найкращі її спомини, спомини дитинства. Тут помічними стануть батькам українські дитячі садки та приюті, яких створення та належне вирядження фаховими силами та українською обстановкою повинно бути турботою всієї української громади.

Другим, після батьківського дому, чинником, який формує духовість та почуття молоді — це школа. І коли б нам прийшлося шукати найбільшої причини денаціоналізації нашої молоді, то нею була саме відсутність справжньої української школи, де справжній український характер, рівня освіти, забезпечення кваліфікованими вчителями й підручниками, відсунула б на задній план конфесійні та групові амбіції й інтереси. Тому чи не найважнішою і найбільш далекосягилою у своїх наслідках справою є під сучасну пору справа централізації українського шкільництва в горі і в низах, створення єдиної системи навчання, піднесення його рівня та забезпечення школ кваліфікованим учительським персоналом (який, з приїздом нових педагогічних сил, можна якслі скомплектувати) та підручниками. Українці Канади можуть і мати обов'язок добиватися створення державних, муніципальних та приватних українських народніх шкіл із правом прилюдності, введення в програму навчання середніх та фахових шкіл, до яких учаща українська молодь українознавчих дисциплін, та вкінці створення при канадійських університетах катедр української мови, літератури й історії. Ми віримо, що одностайною солідарною поставою українці Канади зможуть добитися цих важливих досягнень, мимо всяких перешкод.

Неменш важливою є відповідальною діянкою, зокрема коли йде про відзискання загублених молодих, інтелігентних сил та виховання молоді на повноцінних українців і добрих громадян Канади, є впорядкування та розбудова нашого культурного та громадського життя. Але це здійсниться лише тоді, коли з наших естрад зійде примітив і коли роботу "на показ" і "добру касу" заступить серйозна й розрахована на якість, а не на кількість, культурно-мистецька робота. Культурну діянку треба нам для добра її самої відполітизувати і ставити за принципом всеукраїнства, централізації та якісного добору. Лише тоді наші хори, танцюристи, співаки й музики вийдуть з задушливих і тісних наших "гал" на всеканадійську естраду та стануть чинником, притягаючим не лише українського але й чужинецького глядача. А тоді й молодь, що, не-свідома свого імені й своєї культури, асимілювалася в чужому середовищі, знайде шлях до українства, до рідного народу. Лише створивши високоякісне, притягаюче культурне середовище, яке не боятиметься конкуренції дешевих кабаретів чи сенсаційних фільмів, ми повернемо цю "пропашу" молодь в українські ряди та полонимо виростаючі покоління красою й багатством рідної культури. Та пе-

редумовою того є, як згадано вище, очищення культурної справи від намулу особистих і групових амбіцій та повернення української культури її єдиному власникові — цілому українському народові.

Останнім чинником, який завершує остаточне формування молодої людини у громадянина — це суспільне й політичне життя, яке остаточно зв'язує долю й прямування одиниці із долею та прямуваннями спільноти. Як же часто ми зустрічаємо в нас організації чи товариства, які саме роблять навпаки, ірочисто проголошуючи свою "самостійність", у розумінні відмежування від потреб та прагнень цілої національної спільноти, від долі рідного народу. Як же часто трапляються у нас групи й групки, яких про грамою є ненависть, групова чи релігійна, яка старанно плекається в їх членів. І не диво, що в молоді, яка виростає в цих середовищах, світ вміщається у рамках своєї групи, у чотирьох стінах своєї "галі". І не диво, що молодь, яка прагне правди, краси, пориву й шумить буйною енергією сповняється байдужістю й погордою до цього малого

й душного групового світика, поза яким не дано їй бачити української справи у всій її ширині. І у висліді ця молодь іде в чужий світ, в надії знайти у ньому ідеали для своїх дум, дорожевкази для своїх юних поривань, поле для радісної і творчої праці.

Визволивши нашу думку від кайдан групової виключності, дружньо розваливши мури, які поділили нашу спільноту на воюючі волості, відкривши широкі перспективи для думки і чину, углеснивши засади і програми — ми промовимо, і промовимо переконливо до тієї молоді, яка відійшла від нас і яка виростає. Про це не сміють забувати ті, які несуть відповідальність за життя української спільноти в Канаді, за грядучі покоління української молоді.

Помиляються ті, які обставинам дають силу формувати нас і наше життя, бо людина і спільнота, ідейна і творча, має більшу силу — силу формувати обставини по своїй волі і колоді, які зустрічає на шляху, перетворювати у будівельний матеріал для своєї життєвої будови.

Б. П.

ПАМЯТІ ЗАМУЧЕНИХ

(До 14-ліття розстрілу групи київських письменників)

1-го грудня 1934 р. в Ленінграді партійний робітник обласного комітету комуністичної партії Ніколаєв пострілом з револьвера вбив найвищого керівника області, секретаря обкому партії С. Кірова. Убивство це сталося на особистому ґрунті, але большевицьким послужило воно, як нагода розправитися криваво з "внутрішнім ворогом", у першу чергу із зненавидженими українськими націоналістами. Негайно була пророблена "всесоюзна психологічна мобілізація мас", видано новий жорстокий "закон" про ліквідацію терористів" і... потворна машина запрацювала. Було щось діявольсько-несамовите в цій кривавій оргії.

Першою жертвою впали провідні українські наукові, громадські та культурні діячі, письменники, мистці й поети. У дніх 13 — 15 грудня 1934 р. виїздна сесія військової колегії найвищого суду ССР розглянула справу 37 українців. 28 підсудних зауджено на кару смерті!

Всіх цих замучених ми пам'ятаємо і не подаруємо ворогові не тільки тому, що це замучено чесних і відданих синів українського народу, а й тому, і то насамперед, що це закатовано письменників і мистців — виразників душі нашого народу. Всіх їх збережемо в нашій пам'яті назавжди. Але сьогодні зупинімо нашу увагу на чотирьох найвидатніших з них.

Серед них наймолодший 25-річний Олекса Влизько — "один з найзапекліших контрреволюціонерів — націоналістів", як його

назвав кат України Постишев. Олекса Влизько, поет з Божої ласки, усю свою силу й великий внутрішній вогонь мистця перевтілив у писане слово. Вже перша його збірка "За всіх скажу" відразу принесла йому славу незаперечного поета. Дальші його авори "Поезії" (1927), "Живу, працюю" (1930), "Мое ударне" та "Мій друг Дон Жуан" (1931). Поезії Влизька тішилися надзвичайною популярністю. Неспокійний, хвилюючий себе й інших, він був завжди у творчому піднесененні. Не любив солодкого спокою, не любив, більше: ненавидів життя уявне, придумане. Натомість безмежно любив життя таким, як воно є, без прикрас. Тому оптимізм є притаманна органічна риса його поетичної творчості, звідси й протизанепадницький заклик:

Зігинте
тужного предтечі,
куці барди,
чорні сови!
Вірю! —

(Саркастичне романцеро)

"Літ. Ярмарок" ч. 3, 1929).

Оце "вірю" і становило основне звучання його поетичної мови. Як вже сказано, він був глибоким оптимістом, але не тому що вірив, що живе в людському раю. Навпаки, він ясно бачив усю потворність і трагізм буття сучасності. Але розумів і вірив, що все це проминаюче, часове. Вічне — то нація, народ, якого вірним сином він був.

О. Влизько здобув невмирещу славу свою геройською поставою під час судової розправи:

"З кінця 1929 року я входив до складу української націоналістичної організації. Я цілком поділяю всі постанови й платформу нашої націоналістичної організації" — заявив Влизько і не покаявся.

Молоде життя, перед яким розкривались неосяжні горизонти, яке тільки почало міжніти і творчо стверджуватися, було гвалтовно припинене 5 січня 1935 р. рукою большевицького ката. Юного, з великим серцем поета на віки не стало.

Другий із замучених був найвидатніший поруч М. Хвильового й Арк. Любченка новеліст 20-их років Григорій Косинка (*Стрілець*), нар. 1899 р. Дебютувавши 1919 р., він дуже скоро досяг зовсім заслуженої популярності й загального признання. Плоть від плоті, кров від крові син українського селянства, до того ж найбіднішого його прошарку, він ніяк, до кінця свого життя не міг помиритися із становищем, в яке поставлене було українське селянство й загалом український народ новими господарями країни. Цього не могли йому простити окупанти.

Незрівняний майстер сюжету, блискучий оповідач, глибокий знавець людської душі — все це Григорія Косинку становить у нашій белетристиці на цілком відмінне, йому тільки властиве, місце. Особливості новель Г. Косинки — чітка і їм тільки притаманна прозова ритміка, глибокий ліризм, органічна українськість, стихійний патріотизм і, нарешті, глибока ідейність.

Пореволюційне село чи не найглибше і не найвсебічніше відтворено в новелях і оповіданнях Косинки. Його праця, побут, нові стосунки, нарешті його боротьба з окупантами за своє право на землю і за волю. Найвизначніші його твори такі: "На буряки", "В житах", "Голова ході", "Товарищ Гавриш", "Маті", "Анкета", "Політика", "Троєскутній бій", "Гармонія" і ін. З усіх цих творів проявляється авторів активізм, життерадісність і воднораз здоровий, з мужицького прикорня успадкований, критицизм. Косинка своїм сприйманням нашої української дійсності належить до тих письменників, які ні під яким оглядом не були письменниками — пессимістами. Патріот і соборник, він був утіленням незрівняної бадьорості й сили. Недаремно ворожа критика підкresлювала, що у всіх його новелях чуємо одне суцільне звучання, підкresлюване автором: "про справедливу ненависть моого народу".

Г. Косинка, здавлений советською дійсністю, не зміг виявити ані частини того, на що він був здібний, чим його обдарувала велика українська земля. А передчасна насильницька смерть з рук наїздника позбавила великого письменника назважди змоги скласти ще своє вогністе слово ненависті і правди.

Третій з черги, Дмитро Фальківський, "поет" "пересічного хисту" (Я Савченко), за свою "ідеологічну невитриманість" вже здавна оминався в усіх підручниках і оглядах советської літератури. Той син бідного селянина нашого сумного і милого Полісся (народився в с. Лепесах, Кобринського повіту), після двох - трьох літ пореволюційної дійсності стає в глибоку затяжну опозиційно-конфлікт з пануючим режимом. Замість вільної і незалежної Української Держави поет побачив ерзац з усесерівською вивіскою. Усвідомлення цього трагічного становища привело поета до екстазного вигуку в своїй відомій поезії "Ex, і вдарило ж кляте життя!", в якій він виповів війну лицемірії і жорстокій сучасності.

Проти Фальківського поведено, за специальним наказом, рішучу кампанію, що й скінчилася смертю - розстрілом у трагічну січневу ніч 1935 р.

Але чи не наймарканінішою постаттю серед замучених є старший віком (1888) Кость Буревій, — політичний діяч, довголітній в'язень царських тюрем і каторг, видатний публіцист, літературний критик, поет і драматург, автор творів "Хами", "Овечі сльози" (Буфонада), "Чотири чемберлени", "Опортунія", "Зозентропія" й ін., і врешті останнього твору історичної драми "Павло Полуботок", який видано друком аж тепер у 1948 р. на скітальщині в Німеччині.*

Живучи ввесь час у Москві, Кость Буревій гуртує навколо себе всі українські літературні й культурні сили, які там були, і тримає якнайтініший зв'язок з Україною. В 1930 р. переїжджає до Харкова і включається ще активніше в українське літературно-мистецьке життя. З-під його пера виходить низька нових публіцистичних та літературних статей, памфлетів, сатир під різними псевдонімами. Всі ці твори свідчили, що автор проводить у них у різних прихованіх і явних формах думки, які не збігаються з "генеральною лінією". В країні "найдемократичнішої конституції" і "найповнішої свободи слова", це, як відомо, недозволене. І тому письменника примушують замовкнути пострілом з чекістського нагана. Так відійшов у вічність цей визначний діяч нашого відродження.

Чотирнадцять років ділить нас від тієї трагічної події. Але невинно замучені сини нашої нації світлими образами стоять перед нашими очима. Ми пам'ятатимемо про них вічно, а на нашій вільній землі ми побудуємо величний монумент їм — героям, що впали на полі слави.

* Див. "Твір великого ідейного звучання" — "Самостійна Україна" ч. 8 — 9, ст. 31

Проф. Михайлівський

Провал Комуністичної Ідеї

Нас, нових емігрантів, не здивувала чутка, що серед заокеанських українців є чимало прихильників комуністичної ідеї, а навіть членів комуністичної партії. Нас це не здивувало тому, що назверх комунізм виглядає, як правильна суспільна система, особливо при ваблива для упосліджених суспільних верств. Нас не здивувало ще й тому, що заокеанські прихильники комуністичної теорії необзайному з тим, які плоди дала ця теорія на практиці в ССР, а особливо в Україні.

Ось чому ми взяли на себе нелегкий обв'язок висловити в короткій статті свої погляди на комунізм, з яким нам довелося познайомитись і в його теоретичному вигляді й у практичному застосуванні.

Основоположники комуністичної теорії К. Маркс і Ф. Енгельс у своєму "Комуністичному Маніфесті" стверджують, що основне лихо людського суспільства походить з того, що те суспільство є поділене на кляси. Історію людства вони розглядають лише як історію боротьби кляс і тому доводять, що тільки таке суспільство буде ідеальне, в якому не буде кляс. Шляхи до такого суспільства — це революція, знищення заможніх верств і скасування приватної власності, яка є основним чинником, що ділить суспільство на кляси. Таке ідеальне суспільство має побудувати найбільш революційна верства — пролетаріят. Через збройну боротьбу цей пролетаріят мусить захопити у свої руки владу, перевиховати у пролетарському дусі дрібнобуржуазне селянство і започаткувати комуністичне суспільство. Щоб здійснити цю теорію, вони створили відповідну клясово-пролетарську мораль, яка в ім'я інтересів пролетаріату і майбутнього комунізму вправдує в боротьбі всі засоби, аж до насильства, знищення ворожих суспільних верств і грабунку включно. Маркс закликає "грабувати награблене". Він відкидає основи християнської моралі, побудовані на любові і проповіді вузько-клясову ненависть.

Отже, як бачимо теорія проста і ясна. Тверезіші послідовники марксизму, такі як москаль Плеханов, у якого вчився Ленін, німець Кавтский і ін., познайомившися основніше з науковою Маркса, покинули її і пішли іншими шляхами. А колишній відомий московський марксист, філософ Булганов прийшов від марксизму до глибоко-релігійних переконань і тоді, коли в ССР комуністи руйнували церкви й нищили духовенство, він у сибірській тайзі став священиком. Натомість, Ленін, уміло скориставши з революційного настрою народніх мас, уявився здійснювати Марксову теорію побудови безклясового суспільства. Кинувши Марксове гасло: "Грабуйте награблене!", він через море крові дійшов до влади. Але зразу ж після перемоги виявилося безглаздя Марксьової теорії знищення заможніх верств. Коли треба було віdbuduvati знищенну під час революції промисловість, Ленін побачив, що

це годі зробити без буржуазії, без досвідчених господарів, яких він щойно нищив. І він проголосує НЕП (Нову Економічну Політику), закликаючи до співпраці рештки недобитої буржуазії. Але після смерті Леніна вірні прихильники марксизму, із Сталіном на чолі знищили недобиту буржуазію та заможне селянство.

Дехто вважає, що коли б Ленін передчасно не вмер, то підсовєтський народ, а зокрема заможніші його верстви, не зазнали б такого нещадного знищення. Погляд глибоко помилковий, бо хто, як не Ленін вважав заможне селянство найлютішим ворогом революції і хто, як не він, говорив Горькому, що "люді треба бити по головці і бити нещадно, хоч, мовляв, в ідеалі ми і проти цього". Сталін коло труни Леніна поклявся виконати його заповіти і почав бити й бити немилосердно. Він заявив, що революція ще триває і оголосив запеклу боротьбу залишкам капіталізму. Він завдає смертельний удар заможному селянству, бо, за твердженням Маркса, селянство взагалі — це носій дрібно-буржуазної ідеології. Сталін розпочинає "ліквідацію куркуля, як кляси", наслідком чого впали жертвою від сибірського морозу й голоду сотні тисяч людей, особливо дітей і старших.

Сталін запроваджує масову примусову колективізацію сільського господарства як здійснення основного принципу марксизму — скасування приватної власності. Нарешті Сталін дотримуючись Марксьової засади: "в боротьбі всі засоби є добрі", улаштовує штучний голод. Український волелюбний народ неохоче пішов на колгоспну панщину. Український селянин звик бути господарем на своєму власному полі й у своїй власній хаті!

Але комунізм заперечує власність і Сталін вирішує силою та страхом примусити селянина працювати в колгоспі, а щоб селянин був у покорі, забирає в нього ввесь хліб і створює той нечуваний в історії штучний голод. Точно не можна сказати, скільки людей згинуло голодовою смертю, але... Сталінові це байдуже, бо "в боротьбі всі засоби добрі". Як завершення "перевиховання" совєтської людини, Сталін ув'язнює десятки мільйонів людей в концентраційних таборах, які носять назву "исправительно-трудові лагери".

Усіх цих заходів вимагало логічно застосування марксизму, але чи оправдались його ідеали?

Комунізм, за твердженням Маркса і Енгельса, це суспільство, в якому "буде кожному по потребі і від кожного по змозі". Воно буде побудоване на засаді повної свободи, рівності і справедливості. Большевики на шостій частині земної кулі з необмеженими природними багатствами, вже 30 років "сумілінно" будують це суспільство, дотримуючись усіх приписів Марксьової програми. Здавалось би, що цього часу було досить, щоб хоч трохи

наблизитися до цього ідеалу. Що ж, на ділі спостерігаємо в советській дійсності?

Народ справді зрівняний, але ця рівність полягає на нечуваних злиднях. Капіталізм там не зник, перетворився тільки на державний з небувалим досі визиском, а держава перебуває в руках комуністичної партії. Комуністи засіли на всіх керівних посадах і коштом трудового народу користуються всіма привileями й матеріальними достатками. Свобода слова і думки існує лише на папері в конституції, а в дійсності народ перебуває в безпереривній тривозі від терору й нечуваних в історії законів, які передбачають тільки ув'язнення і то на великі речинці.

Народи СССР практикою доказали безглуздія Маркової програми, яка намагається здійснити злиття, а потім знищення націй. Вони силою природного інстинкту самозбереження не пішли шляхом Маркових зasad, а почали творити свої національні і змістом і формою культури. Отже цей нормальний рух привів до поразки ненормальної Маркової теорії і до відриву від панівної російської культури. Цей загрозливий відосередній рух примусив большевиків зректися Маркового інтернаціоналізму й повернутися до російського націоналізму. Вислідом цього повороту було знищення і самогубство українських комуністів Скрипника, Любченка та інших, які щиро захопилися інтернаціоналізмом та стали його жертвою.

Єдиним конем з Маркової ідеологічної стайні, з якого большевики і досі не злазять та хотять їм завоювати світ, це філософія діялектичного матеріалізму в застосуванні до внутрішньої і зовнішньої політики. Діялектика, як відомо, розглядає всі явища природи й суспільства в безпереривному русі і постійних протиріччях. Отже, дотримуючись цієї філософії, большевики на всі явища дивляться з погляду функцій часу і тому додержуються принципу безпринципності, міняючи своє ставлення до них, як рукавички. Вчора вони нищили буржуазію, сьогодні використовують її, співпрацюють з нею (Ленінський НЕП). Вчора вони брутально нищили релігію, вважаючи її "опіюмом для народу", сьогодні вони дозволили її, бо побачили, що світовий пролетаріят, на якого вони орієнтується, носить у душі Бога. Під час революції вони зрывали з офіцерів "пагони", а сьогодні самі одягли їх. Фашизм вони вважали найлютішим своїм ворогом, але іхня "діялектика" дозволила їм співпрацювати з Гітлером. Пізніше ці "діялектики" привела їх до співробітництва з англо-американцями, а тепер вона веде їх до конфлікту з ними. Отже Маркова діялектика, якою послуговуються большевики, це звичайнісінське шахрайство. Тому її не диво, що з большевиками світова дипломатія не може договоритися. Але ця "діялектика" за законами тієї ж

"діялектики" не вічна. Ось короткий перелік тих основних принципів марксизму, які на практиці виявилися безглазими і привели не до ідеального життя, а до нечуваної досі трагедії. Таким чином большевики — сумлінні послідовники марксизму — здійснюючи теорію Маркса, довели, що вона нездійснима.

Отже, комуністи західної Європи чи Америки вважають, що це азіяцька Росія допустила таких жорстокостей у здійснюванні цієї ідеї, а вони, мовляв, будуватимуть комунізм інакше, розумніше. На наш погляд або вони не вивчали Маркса і не знають, що таке комунізм, або вони не комуністи й не марксисти. Бо ті страхіття, що відбувалися й відбуваються в СССР — це і є справжній марксизм перетворений в дійсність. Насильницька теорія породила терористичну практику. Сучасне людство остаточно зійшло вже в глухий кут безпорадності й безвиглядності; воно корчиться в конвульсіях звиродніlosti, забріханості, шахрайства, і духової порожнечі. Причиною цього лиха, на наш погляд, є однобокі шляхи удосконалення, які обрало людство в своєму розвитку ще на світанку свого існування і яких дотримується ще й досі. Людство створило культ матерії і матеріяльного. Цей культ скерував науку й всю людську енергію на пізнання матеріальних явищ і тому призвів до шаленого технічного прогресу, але занедбав духовно-моральне удосконалення людини. Тому то людина стала рабом речей, комфорту, взагалі матеріяльного збагачення, яке народило соціальну й національну поневолення людини людиною. Мораль та справедливість і справді спочивала в руках тих, що мали владу й силу. Людина залишилась майже в первісному стані людини — звіра з правом сильнішого. Найяскравішим і найнебезпечнішим наслідком цього однобокого шляху розвитку людства став марксизм з його матеріалістичним світоглядом, із його клясово-ненависницькою етикою.

Марксизм ігнорує силу духа, як окремої субстанції, зводячи всі духові явища до суто матеріальних проявів і цим остаточно вбиває в людині людину, бо там, де в основу людського співжиття покладено не любов і не повагу, а злобу й ненависть, не вищі ідеали, а боротьбу за матеріяльну користь, не загально-людські принципи справедливості, а вузько-класові інтереси, там не може вирости гармонійна людина і здорове суспільство. Отже марксизм-комунізм не рятує людину від лиха безпорадності, а поглиблює його, ведучи в прірву остаточного звиродніння. До цього звиродніння вже докотилася підсоветська людина, тому то большевики — реалізуючи цю систему — змушені відгородитися залишною заслоною, щоб увесь світ не побачив цього звиродніння, не побачив провалу комуністичної ідеї.

"СЕРЕД УСІХ ТИРАНІЙ ІСТОРІЇ НАЙЖАХЛИВІШОЮ є ТИРАНІЯ БОЛЬШЕВИКІВ. ПОЛІТИКОЮ, ЯКУ Я БУДУ ЗАВЖДИ БОРОНИТИ, є ПОВАЛЕННЯ І ЗНИЩЕННЯ ЦЬОГО ЗЛОЧИННОГО РЕЖИМУ" — Вінстон Чорчил

Д-р Володимир Янів

Україна в Авангарді Нових Ідей

(Реферат, виголошений на Студентському Ідеологічному Конгресі)

Криза сугасної культури

Якщо зачудовання вважати початком філософії, то сучасна трагічна доба мусіла бути невичерпним джерелом творчого надхнення для мислителів. Якщо ж проте наше квапливе покоління не перейде до історії, як генерація неповторно-глибоких умів, то причини цього явища треба, мабуть, шукати саме в тих незліченних, різких суперечностях сучасності, які призводять раз-по-раз до призадуми, бентежного зніяковіння чи тривожного шукання. Теперішні гострі контрасти довели людство на межі абсурду, який ще таємнішою чинить споконвічну загадку буття, однаковою мірою спокусливу й загрозливу, зводницько-обіцючу й жорстоко-оманливу. Це ж вона, — серпанком незнаного й нежданого закрита таємниця й нерозривно з нею пов'язана людська цікавість — наша єдина й правдива владарка. Це ж вона манить нас неосяжним щастям і руйнує спокій ситого вдовілля. Це ж вона казала вже праматері людського роду, — Єві, стягнути кару на власне насліддя за зірвання плоду з дерева мудrosti. Вона вела до будови вавилонської вежі й вона є досьогодні стимулом поступу, який веде нас на манівці без вороття. Це є той усміх, застиглий перед століттями на кам'янім обличчі сфінкса, чи згодом відроджений в леонардівській Монні Лізі. Ми самі є тою мітичною химерою, яка ставить питання, що переростають сили нашого розуму, і яких падаємо жертвою, коли не вміємо вийти з імпасу, в який нас завела горда цікавість.

Саме тоді, коли доходимо — як здавалося б — до вершин поступу, з жахом стверджуємо, що відкривали ми мале й неістотне, а в дійсності віддалилися від Істини. Чи ж саме не про те красномовно свідчить близькучий розвій техніки й цивілізації останніх десятиліть? Ми чванимось, що відомі нам закони матерії. І оце прориваємося із землі поза стратосферу в космос і може незабавом відкриємо світи, як колись Америку чи Австралію. Ми розбиваємо ядро атому й визволюємо енергію, якої не вміємо опанувати. Але одночасно стали ми невільниками матерії й наших відкрить. Машина вбила людину, що загубила промінь, який розсвітлював темряву. Злегковаживши закони духа, сучасність не знає більше спокою власного я. Ця диспропорція між розвоєм цивілізації й культури, між шириною відкритів і глибиною пізнань, між матеріальним і духовим, між дочасним і вічним є тою хвилюючою недоречністю нинішнього життя, яка ховає в собі важкі до передбачення наслідки, що стає джерелом безконечного трагізму.

Гонитва за дальшим розвоєм техніки стає грою сліпих сил, якоюсь незрозумілою

стихією, самоціллю. Ніхто не знає куди й пошо прямуємо “Quo vadis, universum??!” (Куди прямуєш, світе??!) повинно бути грізним питанням, що нам для опам'ятання виписує таємна рука, як своєрідне “Мане, текел, фарес”. Адже ж у своїй гонитві загублюємо щораз більше основний людський первень: ту-у за добром і красою. Щораз більше натомість розріджується енергія людини в жадобі знищення. У висліді на обріях зарисовуються примари, що максимальний розвій цивілізації принесе зі собою загибель світу. Адже ж недаром вчені обчислили, що радіоактивність, викликана якоюсь там кількістю атомних бомб, може спричинити смерть усього органічного; адже ж не даром побоюються вони власних обчислень, що вибух атомної бомби, відповідної величини й сили, може обернути землю в первісний стан газової рідини.

Нагадується пророцтво Йоанового Об'явлення про книгу зо сьоми печатками. Наша ніколи й нічим незаспокоєна цікавість веде нас до того, щоб завжди нову печатку зірвати, щоб дізнатися, що за нею сховане. Коли ж розірвати печатку, то щораз нова кара падає на людство; проте ніщо не в силі стримати нас від спроб зірвати нову печать.

“І коли шосту печатку розкрив, я поглянув, — і ось сталося велике трясіння землі, і сонце згоріло, як міх волосяний, і ввесь місяць зробився як кров.

На землю попадали зорі небесні, як фігове дерево ронить свої недозрілі плоди, коли потрясе сильний uzzi.

І небо сховалось, згорнувшись, немов той сувій пергамену, і кожна гора й кожен острів порушилися з своїх місць”, (VI, 12-14).

То ж не диво, що людство питаеться сьогодні, в який спосіб можуть бути уярмлені ті сили, з яких само зняло пута. І на своє питання не находить відповіді. Бо стало в нас снаги, щоб у гонитві за поступом розбити на підставі досягнень і дослідів стару віру, але не стало здібності заступити її новою, кращою, повнішою чи суцільнішою. Ми зуміли знищити догми, відпоетизувати легенди, зраціоналізувати святе, виректися віками освячених форм і звичаїв, відкрити в коронованих царях звичайних смертників і заступити монархії республиками, ми захотіли аналізувати геройство й побачити помильних і слабосильних людей в церковних ієрарах, але на руїнах старого залишилася холодом віюча пустка. Ще якийсь час покланялись ми, наче тельцеві, розумові, вірячи його всесильності. Коли ж однак війни й пов'язані з ними великі катаклізми закреслили вузькі межі володінню розуму, коли ми в усій повноті відчули власну неміч, зрозуміли ми, що ми в сліпій вулиці. Тоді залишився нам тільки сумнів, розчарування, недовір'я, скепсис.

Це доба, яку можна б схарактеризувати кількома рядками Рільке:

"Нам йти! Чому ж? Із нахилу, з удання,
із нетерплячки, з темного чекання,
з незрозуміння й дуру-незнаття:
Це все на себе брати й без пуття
вже держане лишати, щоб цілком
Самотнім гинути, не знавши чом —
чи це не початок нового життя?"

(“Відхід блудного сина”, в перекладі Кравцева.)

Ми сказали б уточнюючи: Це не початок, це, навпаки, кінець старого світу, який мусить прийти, щоб уможливити народину нового й кращого. Такий “початок нового життя” відомий нам із історії. Це останні роки антики. Це присмерк старих кумирів і народини живого. Такі часи характеризуються тugoю за ідеєю. У таких епохах ідеї стають сильніші від атомної бомби. Адже вони мають саме загнузати свавілля сліпих сил. Вони мають запобігти, щоб не треба було “самотнім гинути”, а як уже прийдеться гинути, то щоб знати, завіщо й чому. Не в сліпім борсанті, а в мужній боротьбі за істину, суть і зміст, за ідею: Щойно нові ідеї можуть зачати нове життя. А без нових ідеї початку не буде. Світ потоне в суперечностях, в які сам заплутався. Без нових ідеї буде тільки кінець, повен пристрастей, боротьби, ненависті, “повен нетерплячки, темного чекання, нерозуміння й дуру - незнаття”.

Місце України в подоланні сугасної духовової кризи.

Злагнути зміст епохи, її ритм і дух, відчути всіма фібрами глибину тої тури змученого погонею за оманливим щастям людства, відшукати для цього нові шляхи, дати йому знову віру й мету, — ось завдання нашого покоління. Розв'яже їх воно, то буде вічно жити у вдячній пам'яті нащадків, які знову матимуть велику мету, осяйну й гідну цієї великої мети полум'яну віру, — полонуючу й владарну. Не розв'яже ж наше покоління цих питань, то прийде час, якого ознаки зарисувались уже в усій повноті: Прийде загибель, як не світу, то того, що нам відоме під іменням вічних вартостей, — прийде загибель культури. Людство повернеться до первісного стану з-перед тисячоліть. І щойно знову колись, може, зуміють учени з марних останків, із слідів тільки, з якихось розкопин, відкрити наново те, чим ми живемо сьогодні. Може знову об'явиться їм наше життя, наче казка, як нам сниться сьогодні сон про таємну Атлантиду. Але ми віримо в інстинкт людства. Ми віримо, що наше покоління таки доросте до величини своїх завдань. Усім суперечностям нашої доби наперекір.

Тільки треба б уточнити: Покоління — це поняття уявне. Хтось окреслений мусить перебрати на себе завдання генерації. До цього покликані з'единені священними вузлами спільноти. І повним життям заживе той народ, який найде в собі силу до розв'язання проблем. Народи, що лишаться байдужі, що проходитимуть поза наболілі питання, зани-

діють. І рішеність на боротьбу за нові права-ди може статися силою тих, які досі сили не мають. У добу, яка нагадує нам своєю тugoю за ідеєю час Нагорної проповіді, легко останнім статися, за віщуванням, першими. Це єдина нагода для всіх тих народів, які сьогодні перебувають у важкому становищі, серед несприятливих обставин. Це велика шанса поневолених. Це доба України. Наше велике призначення, наше майбутнє, наше воскресіння.

Це ж зрозуміле, що в авангарді нових ідей ітиме народ, що найбільше на собі відчув розплачливий біль нашого часу, кошмарну жорстокість нашої доби, потворну несправедливість епохи. Адже інакше не могло б бути, бо це саме він найбільше з усіх жде на кінець старого й на народину нового життя.

Проте не тільки цей момент є вирішальний. Ідеться про народ, який ще не підпав нищівній силі надто розвиненої цивілізації, але який має вже створинну традицію і зrozуміння для вічних вартостей, і наша позірна слабість, — тобто факт, що ми пізно були включенні в процес індустріалізації й що ми досі не перестали бути селянським народом, — може стати основою нашої сили під час виконування великої місії відроджування людства. Тому нашої культури вишневих садків, білих хатинок і крашанкових сіл, тому наших хліборобських традицій, так вірно відбитих у наших звичаях і фольклорі, аж ніяк не треба нам соромитись.

Подібно, як історичний аспект вказує на те, що ми покликані бути герольдами нових ідей, свідчить про те ж саме й наше географічне положення: те географічне положення, яке було стільки разів нашим прокльоном, мусить сьогодні статися нам благословенням: наша межовість, наша українськість, алежачи ще до Заходу, маємо повне зrozуміння для його потреб і його культури, находячись однак одночасно на пограничні сходу, зуміли ми зберегти себе від тих розкладових тенденцій, що пливуть з переросту західної цивілізації й які несе загаду. А втім це завжди на пограничні сумуються й доповнюють духові якості двох різних світів. Легкість Сходу лучиться в нас із серйозністю Заходу. Це ж не дурно століття витворили вислів: Екс орієнте люкс’... Тільки там, де людство не затратило ще зрозуміння для ча-ру казки, міту й легенди, де “раціо” не затяжіла всевладно над цілім життям, може народитися глибінь віри. Проте для Заходу контемплітивність і мрійливість Сходу не вистачає. Щойно твереза розвага формує мрію і ідею. Чи ж справді не є Україна тим ідеальним місцем на світі, де уява межує з дійсністю й де ціниться однаковою мірою підвідоме й свідоме, надхнення й критицизм, патос об'явлення й логіку науки, імпульс і обов'язок, серце й мозок. Чи ж не є ми супроти цього предиспоновані до синтезу, якої бракує світові??

Це є той образ нашого майбутнього, в який нам самим ще не стає віри, який зважуємося дати тільки в поетичних візіях.

На пограничі двох світів, на грани
Заходу і Сходу
Стихія диких піль, — своєї сили
несвідомий гнів,
Первісна воля й свіжі почування юного
народу,
який в пониженні страждав і вже у славі
володів.
Снагу й уяву, глибину посвяти без аскези.
Завзяття й віру в обороні правд — дав
Захід нам і Схід.
В нас дзвоном голос двох світів. Ми плід
здороної синтези
І воля обновитись в нас, щоб землю
відродити й світ.
Не брешуть вже лисиці в тьмі на Русичів
щити черлені
І сяйво Володимира вже знов в Його святім
знамені,
Софія дзвонами гуде, нові звіщає правди
Юр.....
У світ старий — нове життя, нові ідеї
кров і соки

Але які сприятливі для кристалізації нової ідеї не були б наші природні, історичні, культурно-цивілізаційні чи географічні дані, то далеко вирішальнішею від об'єктивних даних буде наша суб'єктивна конечність, — наш внутрішній примус, голос совісти нашої. Ідеться про руйнуючу й будуючу силу ідей, — про руйнуючу зло й про будуючу добро. Коли сполучити чи, може, ко-

ли вбудувати в систему нових ідей нашу визвольну концепцію, то ясно стає, як дуже залежить від кристалізації ідеї наше бути чи не бути. А як би не було, то проблема нашого визволення так довго остане нашою центральною проблемою, доки не здійсниться наші найгарячіші бажання. Це ж є та наша сердечна музка, той біль болів поколінь, щоб віднайти шлях до мети, щоб виконати обов'язок, для якого живемо й життя своє жертвуюмо, щоб заспокоїти совість, що недаром ми у світі жили. Це ж те, що нас тривожить і непокоїть: Зуміємо ми розв'язати проблему, яка була затрудною для предків, чи знову прогайнованими будуть нагоди і даремною свята кров лицарів безстрашних. Це є те, що зганяє нам сон із повік, що настирливо домагається відповіді в кожній порі дня, місяця чи року, що не дає спокою й хвилює та хвилюватиме так довго, аж ясно не побачимо шляху до неї: до України визволеної й могутньої. Цей наш страдницький неспокій казатиме нам усю творчу енергію зосередити в тому напрямі, щоб саме ми рішально причинилися до кристалізації ідеї, за якою тужить увесь світ, а від якої залежить наше визволення. І той наш творчий неспокій, що пливе з болю нашого й трагедії народу,каже нам вірити, що Україна буде здібна станути в авангарді нових ідей.

(“Час”, Німецької)

(Далі буде)

І. Позичанюк

Україна Говорить

ЗЕЛЕНИЙ ШУМ

Отаман з дубового пня погляда на нових гостей, з під сивої кубанки двома чорними кицями вирвався чуб, груди важко підносять короткий кожушок з чорним комірцем, побілілі пальці затисли вдвое зібганий ремінний нагай. Дикі хлопці їдять його зором. Привели двох уповноважених і чекають слова страшного месника, що з Сибіру втік. Його синок підбіг до первого оціпкуватого: сіра шинеля й кровяний орденок.

— Дай мені його, батьку! Цей шість неділь сидів у нашему селі, наганом бив матерів, як свої коні розбириали з колгоспу.

Отаман ворухнув куточками вуст. Його кров. Росте колій, зразу за ніж хапається. Не вміє ввічливо говорити зі столичними партійцями.

— Звідки? — зіскочив отаман з пенька.
— Ленінградець.
— Чого прийшов в цю сторону?
— Земля завьот.
— Поетично! — Обернувся до повстанців.

— Уповноважений землі хоче. Нагодуйте його, хлопці!

Ленінградця рвонули, а тихookeанський матрос уже набирає землі в пелену чорної бурки. Не хотів істи, церемонився, як дівка, матрос припросив ручкою нагана по зубах:

почав ковтати. Земля верталась, не хотіла лізти в його чорну суху горлянку.

Другий намагався впасті на коліна, хлопці тримали його попід пахви. Отаман звів густі брови.

— А-а-а. Гайсинський портной! “Одноголосно ухвалили виселити”. — Підвів нагаєм підборіддя. — Скільки людей загнав на чужину?

— Хліба шукав, отамане, як ховрах. Дві зустрічні червоні валки викачав. Третью не доконав...

— Хліба йому не пожалуєм! — Отаман злетів на пень.

На роздоріжжя їх, хай люди пізнають! Землі у нас вистарчить і хліба доволі. Ми кожного путіловца нагодуємо так, що сік на животі виступить біла муравиця піде з рота!..

Звали два вилкуваті ясені, спроквола обтинали гілля, підганяли перекладину. Ліс гомонів від повстанського реготу. Гайсинський кравець доїдав відро пшениці й очі його потрохи вилазили на лоба. Під глодом доходив путіловець, ригав землею, чорні патьоки слизились по бороді, стікали на груди.

Холодний верховик сіяв дубовим насінням, зривав дикі груші, обламував трусок. В молодняку гупаки лісовики, гострі сокири призвонювали вічному зеленому шумові.

Олекса Чесюк

Не Діждете, Кати, Мене Живою Взяти!

Все це, що тут описано — це правдива історія з життя українського підпілля на Волині - Поліссі в часах другої світової війни. Прізвища людей, що погинули, подані правдиво, а ті, що ще живі і працюють в небезпечних умовах, подані під прибрамами прізвищами. Ті, що живуть поза досягом загарбника української землі — Москви, також названі правдивими прізвищами.

Це лише одна невеличка частинка страшної української дійсності, уривок з діяльності і героїзму українського визвольного руху, затяжного бою з відвічним ворогом, за волю України. Це історія одного молодого життя, принесеного в жертву Україні.

“Не діждете кати, мене живою взяти!” — це останні слова молодої геройні, української націоналістки. Ім’я — її — ЛЮБА БАХІВ.

Люба Бахів родилася в селі Жидичин коло Луцька. Батьки її селяни, свідомі українці. Виховували Любу в українському дусі. Точна дата її народження невідома. Відомо, що тоді, як вмирала, не мала ще 17 років.

Люба ходила до сільської школи. Вчилась добре. Село Жидичин повністю українське. Сільська молодь була добре зорганізована. Село видало з себе багато українських патріотів. Сімнадцятьмо героям, що впали за волю України поставлено було в селі великий пам’ятник. Це була цементова могила, на ній стояв високий стовп, а на ньому символ українського лицарського духа — боєвий тризуб. На пам’ятнику збирний образ героїв. 17 фотографій, а між ними фотографія Люби Бахів, наймолодшої геройні села. Московські варвари висадили пам’ятник у повітря, коли в 1944 році окупували Волинь. Видимий символ геройства села Жидичина знищено, але не вдається ворогам знищити слави. Вона вічна так, як і вічний український народ.

В такому окруженні виховалась Люба Бахів. В селі і під польською, і під советською, і під німецькою окупацією другої світової війни діяла Організація Українських Націоналістів. Це вона сціпила була село в одну цілість. Жидичин був одною станицею ОУН. В ньому діяла одна клітина ОУН, яка все пригадувала окупантам, що живі ще українці і жива Україна та її дух.

З часом батьки Люби виїхали з села на Полісся. Люба ходила даліше до школи в містечку Луцьк на Волині.

Десь в 1938 році вона познайомилася більше з ідеями Організації Українських Націоналістів. Ті ідеї полонили душу дитини. Їй було тоді років 14. Її старша сестра опікувалась нею. Батьки її дуже свідомі люди, не ставили дітям перепон в національному розвитку. Люба належала до шкільного гуртка націоналістичного юнацтва.

Прийшов 1939 рік і війна. Польська потуга лопнула як миляний пузир. На українських землях запанували большевики. Не місцеві,

українські, бо таких на Волині було мало, а приїжджі з Московії, що прийшли до Жидичина і твердили, що вони спасення несуть братам українцям, хоч українці собі того спасення не бажали. Бо те спасення вони вже знали і з часів революції на сході Європи і з оповідань втікачів з “советського раю”.

Люба даліше ходила до школи в Луцьку. Частенько вона приїздила до Жидичина, а даліше до батьків на Полісся, що жили в селі Рафалівка.

Степовий, повітовий керівник ОУН, зв’язався був з Любою організаційним шляхом через провідницю жіночого відділу ОУН в Жидичині. Люба зробила на нього добрі враження. Молоденька дівчинка, невеличкого росту, енергійна, рухлива, уважна, з гарненькими великими розумними очима. В неї на устах вічна усмішка. Навіть при розмові зовсім серйозній вона усміхалась. Усмішка — це була її нерозлучна властивість. З усмішкою на устах і в очах вона правдоподібно і вмерла.

Станція Рафалівка, куди часто їздила Люба до батьків, лежала в міцно скомунізованій околиці. Поліщуки не були комуністи. Вони були дуже бідні. Нужда їх заставляла прислухатись до всього, що обіцювало їм поправу їхньої незавидної долі. Большевиків ніхто не міг перевищити в пропаганді і в обіцянках раю на землі. Польща багато говорила, але жодного добра поліщуки від неї не мали. Гому вони вірили комуністичним обіцянкам. Вони були національно малосвідомі. Всяку національно-освідомлюючу працю серед них Польща переслідувала.

Поліська земля — це піски, багна і ліси. З трудом поліщуки могли виживити себе. Життя було дуже примітивне.

Організація Українських Націоналістів не мала ще в Чорторийському повіті, до якого належала станція Рафалівка, своєї клітини. Її треба було закласти.

Люба всякими шляхами хотіла вступити до ОУН як член. Вона всякими дорогами дотягувалась, щоб їй дали відповідальне завдання. Вона обіцяла, що завдання виконає повністю і покаже, що вона, молода, не гірша нічим від старших своїх товаришок.

Степовий звернув увагу на Любу. По довшій основній розмові з нею він доручив їй піднайти в Рафалівці її околицях свідоміших людей, приєднати їх до націоналістичної ідеї як прихильників і створити в Чорторийщині організаційну підпольну сітку. Завдання важке, може за важке на вік Люби, але вона за нього взялася з такою енергією, як за ніщо в житті досі. Вона частенько їздила із школи до батьків до Рафалівки. Отже не була чужа в Чорторийщині і її робота не могла впасти в очі большевикам. Маленька дівчинка, що крутилась по цілій околиці на великопеді, яку всі знали, не звертала на себе уваги.

Зпочатку Степовий не мав надзвичайно

великого довіря до Люби. Її давались всяки дрібні завдання, але вона з усього вив'язувалась як найкраще. Тим вона з'єднала собі довіря місцевого проводу ОУН і зокрема Степового, що керував всією місцевою роботою.

Люба вступила до організації. Її заразовано в ряди симпатиків ОУН. Це був перший ступінь. Коли симпатик виявлявся здібним до важкої підпольної праці, його переводили в ряди кандидатів, а згодом в дійсні члени організації.

Люба з запалом кинулась до праці. В скорому часі вона вив'язалась з завдання так, що і від старого вправного члена не можна було чогось більшого очікувати.

Сталось якось так, що большевики в кінці 1939 року стали її підозрювати в націоналізмі. В міжчасі українські націоналісти були змушені заховатись глибоко в підпілля, бо большевики взялись бути солідно за їх винищування. Вони вже менше більше зоріентувались бути в місцевих умовах життя і почали близче приглядатись до всього. Жертв необережності було досить багато. Всі працівники мусіли ховатись і працювати. Звернули вони увагу на Любу і її арештували. Декілька днів тримали її енкаведисти на допитах, але відтак пустили. Ім бракувало доказів того, що Люба має зв'язки з підпольною Організацією Українських Націоналістів. Її тоді було 15 років.

Люба допити видержала і нічого не зрадила. На всякі спокуси енкаведистів не пішла. Вони з нею як з дитиною і дитячими методами старались зв'язати її зі собою. Люба та-кож по дитячому відмовлялась від пропозицій.

По звільненню з тюрми вона розказувала, що енкаведисти її заставляли підписати вже готову декларацію, що буде співпрацювати з НКВД. Зокрема вони вимагали, щоб вона вступила в комсомол. Больщевики тоді вели широку акцію втягування дітей і зокрема шкільної молоді в комсомол та заставляли їх вести донощицьку роботу на всіх і про все, що большевиків цікавило. Любі енкаведисти випустили на волю і дали їй час, щоб вона передумала собі їхні пропозиції. Розуміється, строго її заборонили розказувати щось кому-небудь про все те, що з нею говорили і що її пропонували.

Люба все розказала своєму бозпосередньому організаційному зверхникові. Той заборонив її прийняти большевицьку пропозицію. Така була тоді настанова ОУН.

В серпні місяці 1940 року Степовий перешов з району Ківерці на Чортківщину, щоб її зорганізувати. Грунт для праці підготовила була Люба. Люба мала наказ вдергувати зв'язок між Волинню і Поліссям, чи, краще сказати, між Луччиною і Чортківщиною. Степовий працював, а Люба виконувала своє завдання майже без перепон.

Десь на початку вересня 1940 року треба було розкинути по селах протибольшевицькі організаційні летючки. Це був заклик до селян, щоб не слухали московських пропагандистів і не вступали в колгоспи, які тоді большевики почали бути заводити по українських селах.

Летючки прислава організація своїм шляхом. Розкидати мали їх члени ОУН по своїх станицях.

Люба дісталася була наказ порозвозити летючки по селах довкола станції Рафалівка. То був тоді організаційний район. Коло станції Рафалівка близько було село Суховоля, де жив батько Люби. Вона мала наказ летючки передавати членам місцевих клітин організації.

Люба забрала вечором летючки, сіла на свій ровер і поїхала. По дорозі передумала справу. Навіщо летючки передавати другим членам і їх втягати в небезпеку? От вона, переїжджаючи через всі села, ніччу, сама почала розкидувати летючки. Впродовж ночі виконала ціле завдання, нічого нікому не кажучи про те. Лише в останньому селі Храск підмітила її сільська совєтська міліція.

Люба побачила міліціонерів Побачила, що вони за нею слідкують. Отже треба було тікати. Грозила небезпека. Вона скоренько придала темпа роверові, і кинулась тікати. Міліціонери гнали за нею.

Погоня була нерівна. Тут слаба дівчина на ровері, а там міцні здорові хлопці також на машинах. Люба побачила, що тяжко втікати прямим шляхом. Вона покерувала ровер в якусь бічну вуличку, щоб зникнути з очей міліціонерам. Міліціонери помітили її маневр. Люба запуталася в якомусь городі в корчі. Кинула ровер і пустилася біgom тікати, бо міліціонери ось-ось за нею. В темряві ночі вона зникла. Околиця була її знайома. Вона пішком добралася до містечка Чортківськ на організаційну кватиру. Сім кілометрів ніччу пішком продиралася полями, лісками і болотами, але до ранку таки дійшла на призначене місце.

Вона втратила організаційний ровер. Це дуже її непокоїло. Шкода і невигода. Не так легко було дістати новий ровер, а без нього важко було рухатись. Вона рішила нічого про те не говорити своєму керівникові. Думала десь якимсь чудом дістати новий ровер.

Чергового дня Степовий побачився з Любою. Вона йому сказала, що летючки розвезла і що все в порядку.

За кілька днів до Степового прийшли люди з запитом, що це за летючки з'явилися в районі, чи вони організаційні, чи ні. Степовий підтверджив, що летючки організаційні. Люди з місця, коли їх він запитав, чи вони їх розкидали, сказали, що вони тих летючок ніколи не бачили і ніхто з організації їх не розкидав.

Степовий викликав Любу. Почав її точніше розпитувати про летючки. Люба почервоніла і з природньою її усмішкою розказала, як то вона сама рішила розкидати летючки, щоб не втягати в небезпеку інших людей. Розказала і про те, як вона тікала від погоні міліціонерів і як втратила ровер. З такою щирістю і відданістю справі вона це розказувала, що Степовий не сказав їй ні слова догани зате, що не виконала наказ згідно з інструкціями.

Ота щирість Люби та її самопосвята і бажання не втягати інших людей в небезпеку прямо його розбройли. Він побачив, що з тією

дівчиною можна доказувати чудес і що вона все і всюди вив'яжеться з завдання і не зрадить організації.

Рівночасно розійшлися чутки про те, що в одному селі енкаведисти нашли ровер і що їхня всюдисущість не допустила до розкинення летючок, звернених проти советського ладу і порядку. В дійсності летючки були всюди, народ їх читав, а міліція ганяла за людьми, визбирала їх і нищила. Народ знов, що організація діє дальше і що всі нахвалювання большевиків, мовляв, вже всю жовтоблакитну петлюрівсько - націоналістичну наволоч нещадно винищено, це пустословіє.

За деякий час Степовий знову почав з Любою розмову про летючки і спітав її, що вона собі тоді думала, коли не виконала наказу по інструкціям, а самовільно. В Люби заговорило шире українське жіноче серце і вона прямо сказала:

— “Я не хотіла в ночі будити людей, передавати їм летючки. Самі знаєте, якто неприємно коли вночі комусь не дають спати, отож я рішилась сама все зробити”.

Оттака то була Люба. Вперта, щира, людяна, відважна аж до самопосвяти.

(Далі буде)

ВІСТІ З РІДНИХ ЗЕМЕЛЬ

БОРОТЬБА ПРОДОВЖУЄТЬСЯ...

(УБІ) Часопис “Фрає Прессе” подає дуже цікаве інтерв’ю, з якого довідуємося про нові факти боротьби поневолених большевиками народів. Колишній лейтенант німецької армії, який недавно повернувся з Чехословаччини до Мюнхену, розповідає, що він працював 2 роки помічником військового лікаря в УПА.

Він розповідає, що УПА провела великий рейд до Східної Пруссії, куди польський уряд переселив багато українських селян. Біля Аленштайну загони УПА провадили великі операції. Їм пощастило встановити безпосередній зв’язок з литовськими групами, для боротьби з якими совети були змушені стягати цілі дивізії, щоб охороняти та забезпечувати своєї залізниці й постачання. Мужньо борються також естонські “лісові брати”, які біля Педізе знищили три панцерні авта й забрали 200 червоноармійців у полон.

ЯК ЗГИНУВ ГЕНЕРАЛ СВЕРЧЕВСКІ?

(УБІ) Відомий швайцарський тижневик “Ді Вельтвоех” з 12.XI. ц. р. під великим наголовком “Україна — невідомий фронт” подає докладний опис бою відділів УПА з польським військом, в якому загинув ген. Сверчевські. Автор статті в швайцарському тижневику мав змогу говорити з бійцями УПА, що у вересні цього року прибули з України. Підстаршина Прикуй оповів так:

“Це не був жоден атентат. Ми є проти індівідуального терору й вважаємо себе регулярними борцями проти Москви і її янічарів. Генерал Сверчевські був представником московського імперіалізму й як такий загинув від нашої зброї...”

“Так це був справжній бій з засідки повстанців” — докинув його товариш поручник Соколенко й Прикуй оповідав далі:

“Зимою 1946 року польський уряд вживав всіх зусиль, щоб на наказ з Москви виселити з Польщі всіх українців і очистити Карпати та Післяння від відділів УПА. Зима була дуже важка, глибокий сніг в’язав наші руки і блокада большевиками лісів дуже дава-

лася в знаки... Натиск польсько-московських відділів все зростає.

На початку березня, коли вже сходив сніг, зазнали ми дуже важкого удару. Поляки викрили недалеко Сянока добре замаскований санітарний пункт і в 26 годинному бою знищили його.

Чотири лікарі, чотири сестри, п’ять ранених, чотири реконвалесценти — загинули. Жоден не здавався в руки ворога. Ми горіли жадобою відплати. Наш відділ стояв недалеко Балигорода. Ранком 28 березня на наказ команданта зібрал я свій відділ. Командант Хрін, веселий і завзятий вояк з ясним волоссям і простріленими руками, заявив: Розвідка донесла, що високі старшини прибули на інспекцію. Прийшла хвилина помсти за наших братів...”

Ясним весняним ранком прийшли ми над шосе Балигород - Сянік. Стежі доносили, що від сторони Балигорода наближаються чотири панцерні авта та чотири тягарові з вояками. Це була передня сторожа, що розглядаючись на всі сторони, заспокоєна тишу, проїхала попри нас. Ми зайняли становище здовж шоси, а я кулеметне гніздо на краю ліса. Через далековид завважив я, що з лівого боку наближалося особове авто. За ним іхала охора на до 35 вояків. В особовому авті сиділи три високі старшини, в уніформах, обвішані медалями й орденами, але без шапок. Їхні лисини було видно зовсім виразно.

Все відбулося дуже швидко. Ледви наці бійці зайняли становище, як авто виїхало в засяг стрілу моого кулемету. Під зливовою стріллю авто стало. Вискочив якийсь високий офіцер і, розмахуючи руками давав накази займати становище проти нас. Це було відважно, але легковажно і глупо. За хвилину він впав на землю. Я ще досі чую його слова: “Генерал, мене поцілено...” Його товариш, генерал Гергард, що три місяці тому наказав обстрілювати українську греко-католицьку церкву в Ліску, не міг прийти йому з допомогою, бо самий лежав вже мертвий. Я не знаю, чи саме кулі моєго кулемета поцілили генералів Сверчевського й Гергарда, бо я, рівночасно мав діло з другим автом. Біля мене лежав чотовий Гран, колись лейтенант червоної армії, що

1940 р. одержав у Фінляндії медаль за відвагу, а тепер є одним із найстрашніших командирів УПА в Україні. Цей прекрасний стрілець був одинокий в стані стріляти цільно в загальному замішанні.

Бій тривав приблизно чверть години й уже йшло до рукопашного. Та наша стежка донесла, що гарнізон Балигороду надходить на відсіч і командир наказав відворот. Було б нерозумно встравати в бій з чисельно й технічно переважаючим ворогом, після того, як наше завдання було виконано. Перед вечором принесли селяни вистку, що до Сянока привезено 5 убитих і 6 ранених. Між убитими був генерал Кароль Свєчевські "Вальтер", герой червоної Еспанії і його воєнний товариш з еспанської війни — генерал Гергард.

Після багатьох важких боїв у Чехословаччині і Югославії — закінчив Прикуй своє оповідання — я опинився тут. Тим не менше варшавський суд засудив недавно 22 українців на кару смерті, чи в'язниці за атентат на генерала Свєчевського, але між засудженими не було ні одного учасника бою".

О. КОРНІЙЧУК ПРО "БУРЖУАЗНИХ НАЦІОНАЛІСТІВ"

(УБІ) Як повідомляє "Літературная газета" від 2. Х. ц. р., в Києві відбулося засідання президії Спілки українських письменників, на якому зробив доповідь про підготовку до чергового з'їзу письменників України голова президії ССПУ О. Корнійчук.

Корнійчук багато говорив про "советський патріотизм" українського народу, про "великий" внесок українського народу в справу "Вітчизняної війни".

Разом з тим, кремлівський льюк не забув згадати і про "запліднюючий" вплив на українську літературу "великого братського народу".

"Корнійчук, — пише газета, — говорить про запліднюючий вплив на українську советську літературу великої російської літератури. М. Горкий, В. Маяковський, Серафимович, Шолохов і багато інших видатних представників російської літератури зробили великий вплив на розвиток української советської літератури".

Не оминув Корнійчук нагоди, щоб не виляти "українських буржуазних націоналістів" як говорить автор статті: "О. Корнійчук заликає критиків вести непослабну боротьбу з проявом буржуазного націоналізму, космополітизму, низькопоклонства перед буржуазною культурою заходу. "Крім того О. Корнійчук підкреслив у доповіді, що до письменників західних українських земель буде виявлено особливу увагу і пошану, бо іх усіх буде запрошено на республіканський з'їзд то ді, коли від корінних земель УССР будуть присутніми лише делегати від обласних філій.

СОВЕТСЬКІ ІСТОРИКИ ТІКАЮТЬ ВІД СУЧASNОСТИ

(УБІ) Якийсь Ерде в "Літературній газеті" від 2. Х. ц. р. пише велику статтю під заголовком: "Академія наук не займається

історією ССР". У цій статті автор жаліється, що советські історики у своїй науково-дослідній роботі ігнорують теми советського суспільства й тікають від дійсності в глибину віків.

"Комісія, — пише Ерде, — по історії Великої Вітчизняної війни непомітно припинила своє існування. Матеріали, зібрани співробітниками, перевезані чиєюсь байдужою рукою, в безпорядку звалено в шафах. В секторі цілком припинено бібліографічні праці, розпущена допоміжна група. Найгірше те, що нічим не виправдане ігнорування питаннями історії советського періоду характеристичне не лише для інституту історії Академії наук. Питання ці надзвичайно слабо опрацьовуються і в інших науково-дослідніх інститутах. У наших істориків є тенденція, — закінчує автор, — утекти від сучасності в глибину віків".

Нас, що знають советську дійсність аж ніяк не дивує така тенденція істориків, бо, як і кожна людина, вони хочуть жити, а писати на сучасні теми советської дійсності — це значить наражуватися на різні "ухили" і "збочення", що тягне за собою такі "примінності", як Соловки, Колиму й інші, до чого, напевно, небагато є охочих советських істориків.

"РАДІСНЕ ЖИТТЯ" ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ

(УБІ) "Великий Вождь" і "учитель", "гений" Сталін дуже піклується людиною і народами "Великої Родини". Виконуючи "мудру національну політику" тов. Сталіна, московсько- большевицький уряд, як повідомляє московське радіо, рішив переселити населення Бесарабії в глибину Советського Союзу... "в цілях безпеки своїх південно-заходніх кордонів від непевного елементу на випадок нападу західних агресорів". Щоб "західні агресори не пхали своє свиняче рило у советський город" на всіх кордонах ССР будуть побудовані дротяні загорожі і сторохові вежі. — Ось так піклується Москва і "великий батько народів" тов. Сталін народами ССР, виганяючи їх з рідних хат у далекі сибірські тайги.

ПРОПОНУЮТЬ НОВУ ЧИСТКУ

На конференції біологів Української ССР в справі біологічних "ухилів" стверджено, що в багатьох вищих школах та наукових установах України ще й досі користуються визнанням та пошаною ідеї ідеалістичної біології з "гнилого заходу", а методи "визначного вітчизняного російського біолога" Мічуріна саботують та що у першу чергу винною за ці "ухили" у біології є Академія Наук України яка не зебезпечила потрібного ідеологічного контролю наукових установ. На підставі відповідних інструкцій Москви, нарада пропонує розпочати таку чистку, щоб "з реакційних гнізд не лишилося каменя на камені".

ДАРМОЇДИ ВЧАТЬСЯ

На університеті марксизму-ленінізму в Києві вчиться понад 4 тис. чол. Так само відкрито тепер університет марксизму-ленінізму в Ужгороді, де навчаються 200 слухачів. У сучасній Україні нараховується 28 областей. В цілій Україні разом із столицею Київом, навчається "вищій партійній премудрості" 21 тис. чоловік. Всі вони дістають досить великих стипендій від держави.

Крім вищих партійних шкіл в Україні є ще у багатьох містах також і середні партійні школи, що існують так само за рахунок ще більшого визиску працюючого населення України.

ХТОСЬ СВЯТКУЄ, А ХТОСЬ ПРАЦЮЄ

У Советській Україні ввесь час справляють різноманітні свята. Недавно було відсвятковано свято десятиріччя з дня виходу "Короткого курсу історії ВКП(б)". Також урочисто відсвяткували і "день танкіста". На кожнім з цих свят працююче населення мусить "добривільно" брати зобов'язання на ще більше "піднесення продукційності праці".

ЛЬВІВ "УКРАЇНІЗУЄТЬСЯ"

Львів щораз більше набирає характеру "руського города". Впродовж цих кількох років до Львова прибуло багато нових мешканців з центральних областей Советського Союзу. І от тепер, проходячи вулицями міста, складається враження, що перебуваємо десь в Орлі, Тулі або Пензі.

Цього року русифікація Львова ще більше посилилася. Через те, що всі дотеперішні намагання збільшити кількість членів партії серед місцевого українського робітництва не дали задовільних успіхів, вирішено підсилити партійні кадри львівських підприємств відрядженими з центральних областей ССРР робітниками-партійцями. У наслідок цієї акції за дуже короткий час створено, як повідомляє "Правда", 97 нових первинних партійних організацій на великих підприємствах і 32 цехові парторганізації й партійні групи на великих підприємствах. "Понад 200 комуністів прийшло на роботу в цехи", пише "Правда". Немає сумніву, що вони ще більше підсилють "рускість" Львова.

Одночасно більшевики продовжують посилено вивозити з міста до Росії та Сибіру місцевих українців; також посилено вивозять вони з міста промислове устаткування та історичні цінності.

ПУШКИНСЬКИЙ ЮВІЛЕЙ

(УБІ) Як повідомляє 2 жовтня ц. р. московська "Правда" в Києві створено ювілейний комітет, який має урочисто відзначити 150-річчя з дня народження Пушкіна. Головою комітету призначено О. Корнійчука.

Читаючи це повідомлення, нам мимоволі пригадався 1937 рік у Києві, коли то теж урочисто відзначали сторіччя з дня смерті Пушкіна і коли відразу після доповіді в бібліотеці ім. ВКП(б) агенти НКВД заарештували професора Якубовського лише за те, що він правдиво відзначив викривлення Пушкіном у

поемі "Полтава" образу Мазепи. Така сама доля спіткала й аспіранта Київського університету Яруту після його доповіді про Пушкіна в Лук'янівському народному домі також у 1937 році. Ні професора ні аспіранта більше ніхто в Києві не бачив. Цікаво, кого по-дібна доля спіткає в Києві цього року.

ХЛІБ ДЕРЖАВІ

Останні числа советських часописів, як і раніше, основну увагу приділяють виконанню плянів хлібоздачі. Швидше здати хліб! — от чим переновлені повідомлення з колгоспних ланів України. Рапорти "люблому вождеві" Сталіну, про виконання та перевиконання плянів хлібоздачі окремими колгоспами, районами і областями звуть надзвичайно однозначно. Скрізь партійне керівництво зобов'язується перевиконати плянч. А це значить, що "червоні валки" організуватимуть, аж доки не відберуть останнього хліба у колгоспника - селянина.

Крім виконання плянів хлібопоставок, скрізь в Україні партійні керівники вимагають також виконання та перевиконання інших поставок — олії, овочів, городини, м'яса, молока тощо.

Така політика Кремля засуджує селян України, як і в 1933 р., на голод!

НА ХАРКІВЩИНІ

Советська преса повідомляє, що цими днями у Харкові відбулися урочисті святкування 5-ої річниці звільнення міста від німецьких окупантів.

На мітінгу, присвяченому цій події "знатні люди" Харкова ще раз клялися у віданості комуністичної партії, Москви та особисто тов, Сталінові. Згадуючи про період окупації, вони ще раз полили брудом "презреніє фашісткоє отродье" — українських націоналістів, що намагалися відірвати Україну від її "старшої сестри" — Советської Росії.

ЖИТТЯ ШАХТАРІВ КОШТУЄ ДЕШЕВО

Кожному, хто хоч трохи знає техніку праці у вугільних шахтах, цілком ясно, що чореважна частина допоміжних робітників, що працюють під землею, провадить кріпильні роботи. Що краще проведено кріпління, то тим безпечніше буде працювати шахтарям. Але ж кріпління вимагає багато лісу і робочої сили...

Повідомлення "Правди" з Донбасу говорять про те, що намагаючись можливо більше знизити вартість видобутку вугілля до чого зобов'язують соціалістичні договори, партійні керівники шахт Донбасу всіляко намагаються зменшити кріпильні роботи, хоч це і загрожує смертю десяткам шахтарів.

ДОНЕЦЬКА ВУГІЛЬНА ПРОМИСЛОВІСТЬ НЕ ВИКОНУЄ ПЛЯНІВ

Московська "Правда", повідомляючи про нараду партійного активу Сталінської обл. (Донбас), мусить констатувати, що майже половина вугільних шахт не виконують своїх

плянів. Не зважаючи на те, що рівень механізації праці у шахтах тепер вищий, ніж перед війною, довоєнної продукції у всій Сталінській області досягли тільки 3 шахти.

Водночас із критикою вугільної промисловості актив сталінської партійної організації визнав також незадовільною роботу Південно-Донецької і Північно-Донецької залізниць та Донецького будівельного тресту.

ПРЕЗИДІЯ АКАДЕМІЇ НАУК УССР КЛЯНТЬСЯ ПЕРЕД СТАЛІНОМ

(УБІ) Поширене засідання президії Академії наук УССР прийняло текст листа Сталінові, в якому клянеться поборювати "реакційні" й "ворожі" вчення, визнає свої "помилки" в "передовій" мичуринській науці.

Наводимо окремі уривки цього листа, надрукованого в московській "Правді" від 13. X. ц. р. як показ жалюгідного плавування українських учених перед большевицькими заправилами червоного Кремля:

"Ми обіцяємо Вам, Йосипе Вісаріоновичу, і у Вашій особі партії й уряду цілковито усунути припущені серйозні помилки й забезпечити всебічний розвиток передової матеріалістичної мичуринської біологічної науки на Україні.

Ми обіцяємо Вам розгорнути непримиренну боротьбу по викриттю буржуазних, реакційно-ідеалістичних течій в усіх галузях науки й забезпечити безперечне панування діялектично-матеріалістичного світогляду серед учених Академії наук і наукових установ УССР".

СВЯТКУЮТЬ ПО НАКАЗУ ІЗ МОСКВИ

(УБІ) Кожного року по пляну мусять геї "трудящі" Советського Союзу святкувати "великий празник Жовтневої Революції". Під час цих "празників" мусить бути проведена інсценізація захоплення "щасливим і гадінним життям під сонцем Сталінської Конституції". Не бракує і підбреахачів, що закликають у своїх "празничних доповідях" про "победи советського государства".

Київ — столиця України мусить переживати ці праздники. Під час торжественного свята на якому було "тепле" привітання Хрущова та його "соратників", прикащиків Москви, якийсь "хахол", товариш Гапочка віскварив "празничну промову". "Товариши Гапочка", згадавши про успіхи Советського Союзу, що треба завдячувати "геніям людства Ленінові і Сталінові", підкresлив зокрема "успіхи будівництва Советської України, яка виросла в могутню державу, не від'ємну частину Советського Союза". Тільки завдяки советській владі можна було зреалізувати мрію українського народу про з'єднення всіх українських земель в одну советську республіку"... Дійсно завдяки таким "соборникам" як товариші Гапочки, цим

вірним наймитам Москви, український народ на всій його території терпить терор, насильство та експлуатацію.

ПЕРЕВИХОВУЮТЬ ІЗМАЇЛЬЦІВ

Відбираючи у селян Ізмаїльщини майже уесь хліб та грабуючи їх, на підставі нового закону про податки на селян, совети водночас провадять серед цих "воз'єднаних" Сратів велику агітаційно-пропагандивну роботу, намагаючись за всяку ціну прищепити їм любов до "рідного батька" Сталіна та "братньої" російської культури.

От що пише про це газета "Радянський Селянин":

"В області... щойно закінчилися гастро-лі московського драматичного театру, який показав ізмаїльцям багато п'ес радянських драматургів і російських драматургів класиків... Діти підготували велику і цікаву програму. З інтересом колгоспники служали літературно-музикальний монтаж "Любов до великого Сталіна". Під час обідньої перерви і вечорами на полях чути пісні Солов'я-Седого, Александрова, Мокроусова".

ЖИТТЕВИЙ РІВЕНЬ СЕРЕДНЬОЇ ЛЮДИНИ В СССР.

(УБІ) Найвищий заробіток середньої кваліфікації в СССР сьогодні становить 700 карбованців. З цього заробітку держава отримує близько 27%, тобто прибутковий податок 6%, культзбір 6%, податок за малородинність і без дітність 6% та на позику 10%. Таким чином у робітника, що одержує 700 карбованців на місяць, відбирають 189 карбованців. За квартиру й на паливо мінімально 57 карбованців на місяць. Отже лишається робітникам на решту життя 454 карбованців.

Для того, щоб купити продукти на чотири картки (маємо на увазі середню родину з 4-ох осіб), потрібно 454 карбованці 20 коп., тобто хліба на день 2 кг., а на місяць значить 60 кг. хліба по 3 карбованці 60 коп. — 216 крб., жири 2,1 кг. на місяць по 60 крб. — 126 крб., цукор на місяць 2,1 кг. по 15 крб. — 31 крб. 50 коп., м'ясо та риба на місяць 2,3 кг. по 9 — 20 крб. 70 коп., овочі, крупа — 60 крб.

Як бачимо з наведених цін і заробітку середньої людини в СССР її не вистачає 20 коп. на те, щоб повністю викупити лише продукти на картки, але ж, крім того, треба у цьоісі зодягатися, взуватися та напевне потрібне щось і докупити до карток, уже не говорячи про духову сторінку життя людини: театр, кіно, газета тощо.

Так сьогодні живе в СССР робітник. Ми взяли останні ціни й подали без будь-яких коректив, щоб тим самим дати абсолютно об'єктивну картину про життя та "добробут" трудящих у країні "трудящих", як це гала-ливко кричить советська пропаганда, а ми хотимо це подати нашому читачеві без шуму й таласу, а просто факти які є упертою річчю.

Наш Фейлетон

ОТАКЕ РАЙСЬКЕ ЖИТТЯ

Сталінський рай, що його задля безпосереднього обслугування споживача влаштовано на землі, в Советському Союзі, — зовсім особливий рай.

У турському, наприклад, раю пташки літають і гурії співають цілісінський день. А щасливці турки, що до цього раю потрапили, кальян курять та з гуріями гуляють.

В советському раю, щоправда, також співають щасливі громадяни, але трохи інакше як у турському — високо й тоненько співають. Пташки також літають, але мало хто там на них увагу звертає. Не до пташок.

Зате в советському раю життєвий рівень — найвищий у світі. За райські гроши можна купити все на світі. Праця — найлегша в світі і до того ж вона — справа чести, доблести й геройства. Одно слово, по широкому сталінському раю советський раянинходить, як хазяй по “необятній родіні своїй”.

Але така вона вже паскудна натура людська — нічим їй не догодиш і всього їй мало.

Почали раяни з раю тікати. Йосиф Вісаріонович лаявся. А тоді розпорядився колючим дротом поміж дерев рай обплутати. Рябків та сірків понаставляв, щоб утікачів за літки хапали та назад завертали. Не допомагає — тікають та й годі.

І то сказати, тікали спочатку поодинці, врядгоди.

Прибіг, скажімо, з польського філіялу советського раю Міколайчік. Зажекався бідолаха. “Не відержив мій характер”, — заявив.

Пара генералів та міністрів з румунського філіялу прибігли. “Лучче будемо діпістами”, — сказали, — як таке райське життя!”

Якось навіть ціла футбольна дружина з Чехо-Словаччини примчала. “Краще, — заявили — у пекло, аби з того раю!”

А далі як посунули, як посунули! Робітники, селяни, трудова інтелігенція — навипередки. З самої лише советської зони Німеччини понад сто тисяч райських збегців американська та англійська поліція зареєструвала за останній рік.

А оце, кажуть, вже й советські консули та дипломати масово пішли з раю навтікача. Прямо таки вривають полі й тікають.

Не допомагає вже ні колючий дріт, ні райська охорона, ні рябки та сірки. Один американський професор статистики підрахував, що коли така втікача не припиниться, то незабаром залишиться в советському раю тільки Сталін, Політбюро та Конституція.

І собаки, що рай стережуть, розбіжаться на всі чотири вітри.

З НОЖИЦЯМИ ПО ПРЕСІ

“КОНСТРУКТИВНА КРИТИКА” ЧИ РУІННИЦТВО?

Український тижневик “Українські Вісті” (Новий Ульм, Німеччина) в числі за 20. жовтня ц. р. приносить статтю п. н. “З глухого провулка”, в якій обговорюється неперебірчива кампанія проти Української Національної Ради, що її ведуть словом та письмом деякі підозрілі чинники серед української еміграції. З уваги на актуальність тієї статті наводимо її майже в цілості:

...“Українська громадськість терпеливо, але пильно стежить за тим, як розгортається перед її очима т. зв. ‘конструктивна критика’ наших, з таким величезним трудом створених, громадсько-політичних центрів. В ширших колах громадськості цьому терпінню, нарешті, приходить край. Ми дістаємо до редакції численні листи і статті, які сигналюють переростання тієї “kritiki” в хрестовий похід проти будь-якої розумної і дійсної консолідації української політичної і громадської дії. Нам надсилають вирізки з “Українського Робітника”, де горезвісний Ф. Крушинський в неймовірний та брюдний спосіб на падає на УН Раду і називає її словами, запозиченими з найчорнішого арсеналу большевицької демагогії; нам надсилають вирізки із

“Світанку”, “Української Трибуни”, з російських еміграційних часописів, які злорадо передруковують безсовісну антинаціональну пропаганду з боку елементів, що, засліплі особистою і груповою амбіцією, втративши всякий розум і національну честь, ганьблять і компромітують українське ім'я перед світом, підтримують в широких масах будь-яку надію на впорядкування українського життя. Прикро це говорити, але не знаєш, де кінчается в цьому брудному поході українська темнота і де починається продумана ворожа підрифна акція.

Дехто може думати, що за повалення Української Національної Ради, за дезорганізацію ЦПУЕ стоять гетьманці і ОУН(Р). Ми не думаємо цього. Ми знаємо з офіційних декларацій, що ОУН(Р) є членом і співтворцем УН Ради, а також бачимо в пресі підписи провідних осіб гетьманського руху під деклараціями, що запевняють підтримку УН Раді словом і ділом.

Звідки ж тоді йде ця лобова атака проти нашого ще молодого, незмінілого і ще безгрішного (в обох значеннях цього слова) Національного Політичного Центру? Маємо сильне враження, що цю лобову атаку і її нестерпні брутальні форми диктують не відповідальні керівники загаданих середовищ, а

якісь присмоктані до них підозрілі елементи з глухого провулка.

Ми не є безкритичні "підплескувачі" (епітет з арсеналу тих же "конструктивних критиків") всьому тому, що зв'язане з УН Радою. Треба і слід було б поліпшити і її фактичний склад і навіть її основний закон, можна було б закинути деякий брак ініціативи, темпераменту та сміливості й темпу в праці Виконного Органу.

Але чи може дисциплінована і відповільна людина розгорнути корисну й ділову критику цих справ, коли на арену виступає зловорожа, безпardonна провокація? Це було б однаково, що ганити за нечищіння зубів людину, якій в цю хвилину вибивають ті зуби.

Коли ЦПУЕ дає розпорядження до таборових управ рівномірно і справедливо розподілити працю серед мешканців таборів незалежно від їх партійної приналежності, уникнути монопартійного обсадження платних посад, то "Українська Трибуна" цинічно визначає цю гуманну настанову терміном "переконсолідувались". Коли меморандум Виконного Органу до Асамблей ОД в Парижі подає світові образ змагань Соборної України за останні 30 років, то п. Стаків в "Українській Трибуні" заявляє, що це зроблено для того, щоб "в деякій мірі пошкодити українській визвольній боротьбі". Що на це можна сказати? Що можна відповісти на цю демагогію. З демагогами не дискутують"...

Відповідь безумовно є. Це голос обурення з приводу тієї руйницької акції, який промовляє крізь майже всю українську пресу обабіч океану, це піддержка УН Раді величезної більшості українського громадянства, це стихійна акція фінансової допомоги діяльності УН Ради та її Виконного Органу. А найкраща відповідь — це сама робота УН Ради та Виконного Органу на внутрішньому та зовнішньому відтінках та позитивні її наслідки, які відчуваємо вже сьогодні.

ЧИ РОЗКОЛ В ОУН (Р)?

Останніми днями європейська українська преса принесла повідомлення про інцидент з "Українською Трибunoю", який сигналізус поглиблення розколу в лоні ОУН(р) та виносить на денне світло невідрядні й компромітуючі українське ім'я прояви внутрішньої боротьби між двома таборами тієї групи. З інформаційного обов'язку, з уваги на заінтересування подіями в нутрі ОУН (р) широких кругів нашого громадянства, наводимо голоси двох українських тижневиків, які з різних сторін насвітлюють ці події.

"УКРАЇНСЬКА ТРИБУНА", за 2. грудня ц. р. містить на першій сторінці комунікат п. н. "У СПРАВІ ПОДІЙ В "УКРАЇНСЬКІЙ ТРИБУНІ", якого текст передруковуємо без змін:

... "Українська Видавнича Спілка, яка в узгідненні з ліцензіяントом видає часопис "Українська Трибуна", подає наступне з'ясу-

вання до відома українській громадськості на еміграції:

1) 24-го листопада намалися посторонні чинники, використовуючи двох членів Спілки, насильно опанувати Видавництво "Українська Трибуна" і його приміщення. Ми примушені подати прізвища учасників цієї справи: Вовчук Іван, Рибчук Богдан, Башук Петро, Коваль Валентин, Ленкавський Степан, Лозинський Євген, Олійниченко Панас і Тюшка Осип.

Після того, як всі спроби і заклики, щоб порушники правопорядку залишили приміщення, не увінчалися успіхом, їх остерегли, що для привернення порядку буде покликана поліція. На це була відповідь: "Кличте поліцію". Заколотники порядку і спокою залишили кімнати Видавництва "У. Т." лише тоді, як покликана поліція запропонувала їм звільнити приміщення.

2) Загальні Збори членів Української Видавничої Спілки, які відбулися 27-го листопада і які були скликані ще до повищої події, наладили всі відносини у Видавництві і прийняли відповідні рішення.

3) Зберігаючи свою політичну незалежність і заступаючи національні інтереси українського народу і справи всієї української політичної еміграції, В-во і часопис "Українська Трибуна" надалі служитимуть українському визвольному рухові і визвольній боротьбі на Рідніх Землях, яку ведуть Українська Повстанська Армія і її національно-політичне керівництво Українська Головна Визвольна Рада.

В-во і часопис "Українська Трибуна" уважають своїм головним завданням змагатися за духовно-ідейну єдність еміграції з воюючою Батьківчиною.

4) Члени Української Видавничої Спілки вважають майно Видавництва не своєю власністю, але власністю громадського характеру і свідомо ставлять це майно як в його основі, так і в евентуальних прибутках на послуги національно-громадських, культурних і політичних установ, зв'язаних із справою визвольної боротьби українського народу.

Мюнхен, 27 листопада 1948

Українська Видавнича Спілка

Три дні згодом, газета "НЕДІЛЯ" (Ашафенбург), за 5. грудня ц. р. принесла сенсаційний репортаж п. н. "РОЗКОЛ МІЖ БАНДЕРІВЦЯМИ", з якого уривки наводимо нижче:

"Наш кореспондент з Міттенвальду подає: — Отож, як ми вже повідомляли, на з'їзді в Міттенвальді створилася група приблизно 20 чоловік, що була в послідовній і постійній опозиції до п. Бандери і його "генеральної лінії". (Тих, які голосували проти тез "бандерівців" було значно більше). Головніші з цих опозиціонерів — це такі загально відомі для ОУН(р) особи: М. Лебідь, о. д-р Іван Гриньох, пані Дарія Ребетова, Василь Охримович, П. Прокіп. Всі вони, як члени УГВР, були вже з партії виключені, бо п. С. Бан-

дері йшлося про опанування УГВРади. Тому він призначив замість виключених з партії — шістьох інших “членів” ЗП УГВР але УГВРада цих нових “членів” не признала.

Також інші звідомлення кажуть про те, що багато дотеперішніх членів ОУН(р) покидає лави партії. Частина з них під проводом пп. В. Гришка і Рябушенка, увійде очевидно до УРДП, а решта поділиться між п. Бандерою і УГВРадою.

На міттенвальдській конференції партія домоглася від деяких своїх делегатів до УГВР, щоб гони зрезигнували із своїх становищ і передали УГВР до виключної диспозиції партії. Більшість тих делегатів погодилася зразу на пропозицію Бандери, але потім вирішила не зрікатися своїх мандатів тому, що вважала себе вибраною до УГВР в краю. Бандера зареагував ультиматумом: гихід з УГЕР або виключення з ОУН(р). Тому що “Українська Трибуна” в тому конфлікті була нейтральна, а властиво симпатизувала УГВР, бандерівці вирішили силово забрати газету. Вже 24-го листопада деле гація від них пішла до німецької управи друкарні й відрекомендувала “нову” редакцію. Друкарня, річ ясна, зі здивуванням відкинула ці вимоги, знаючи лише ліцензіята. Дійшло до відомого інциденту, під час якого цю ситуацію найкраще схарактеризував п. Пасічняк, який — як розповідають — побігши по поліцію знервовано вигукав: “Що це дістється? Де ми живемо? В джуングлях?”

Висланий нами до Мюнхену окремий кореспондент (3) звітє про подробиці подій в “Українській Трибуні”:

У випадку з “Нашим Життям” в Авгсбурзі це була таборова рада, у випадку з “Українською Трибunoю” — це мала бути “Ліга Політ'язнів”, з допомогою якої бандерівці хотіли цілковито опанувати цей націоналістичний, але не завжди вірний “генеральній лінії” часопис.

22 і 23 листопада у Мюнхені відбувалися загальні збори Ліги Політ'язнів, на яких “вирішено”, що “Українська Трибуна” редактується невідповідно, а тому що ліцензіянт ред. Василь Пасічняк є членом ЛУПІВ, йому запропоновано передати ліцензію іншому, “Лігою” вибраному ліцензіято. На цих зборах утворено теж нову “видавничу спілку” та призначено нових редакторів.

Пан Василь Пасічняк не скорився. Тому на 24. 11. покликано з Авгзбургу, Міттенвальду та інших міст членів СБ, щоб у той спосіб тероризувати працівників видавництва і змусити їх до капітуляції. Ранесенько, що як нікого не було в приміщеннях редакції і адміністрації, представники СБ прийшли і... повішали на двері свої власні замки. Зроблено це було очевидно для того, щоб господарі приміщень не могли зайти до кімнат, а мусили договорюватись з новими “хазяями”.

Коли прийшли постійні співробітники “У. Т.”, в тому числі й ред. Пасічняк, їх СБ

пустило в приміщення і нові “господарі” почали “перебирати” справи.

Нових “власників” “Української Трибуни” репрезентували такі панове: Іван Вовчук, Панас Олійниченко, Богдан Рибчук, Валентин Коваль, Євген Лозинський, Степан Ленкавський, Василь Тюшка і Петро Бащук. До речі п. В. Коваль це той самий, що свого часу “перебрав” був “Наше Життя” та став на два тижні одним із “редакторів” цього часопису.

На протести панів Пасічняка, В. Стако-са та інших — не зважали. Пан В. Тюшка заявив, що коли “Українська Трибуна” не буде такою, як ми (тобто бандерівці) хочемо, то не буде ніякої”. Коли працівники редакції загрозили, що покличуть поліцію (бо переконування і вмолювання нічого не помогли), у вільнівідь почали вигукі: “Кличте, кличте поліцію!” Ред. Пасічняк вийшов і вернувся в супроводі двох німецьких поліціянтів. Щойно тоді — з наказу німецької поліції — представники бандерівської СБ відійшли.

У суботу 27 листопада відбулися надзвичайні загальні збори видавничої спілки “Українська Трибуна”. Ухвалено виключити з членів видавничої спілки за протистатуту-му діяність пп. Івана Вовчука і Б. Рибчука. Один з членів, тероризований бандерівцями, вийшов з членів сам. Таким чином сьогодні видавниця спілка “У. Т.” має 7 членів...

...Наш кореспондент відвідав друкарню “Української Трибуни”, де принагідно побачив в коректі Комунікат ЗП УГВРади і коментар п. з. “Чому аж тепер?” В коментарі редакція пояснює (констатувавши слухність здивування “Неділі”), що дотепер не могли надрукувати Комунікат ЗП УГВР, який мав з'явитися ще у ч. 76 “УТ” бо п. І. Вовчук заборонив спеціальним листом до друкарні (!) набирати і друкувати цей документ”.

Наведені голоси “УТ” та “Неділі”, коли вважати їхні інформації достовірними, вказують на те, що внутрішні розходження між двома течіями в лоні ОУН(р) переросли в одногру боротьбу, яка вельми нагадує сумної слави розкол в ОУН 1940 р. Сумні й непочесні для українського імені прояви тієї боротьби, включно із втяганням німецької поліції, як “арбітра” й “оборонця права” застосують нас і кожного українця взагалі паленіти соромом за політичну незрілість і безвідповідальність людей, що взялися прилюдно зводити свої партійні порахунки в час, коли скривавлено у боротьбі з окупантами Україна вимагає повної консолідації всіх українських сил та спрямування всіх наших зусиль на допомогу Батьківщині.

Поминаючи згадані негативні явища, можна однаке припускати, що розкол у рядах ОУН(р) матиме й певні позитивні, як для неї так і для української справи взагалі наслідки, бо відсічти від ОУН(р) непримірні та монопартійні елементи, він зможе поставити справу співпраці та об'єднання двох націоналістичних організацій на реальну базу.

ЛИСТИ ВІД НАШИХ ЧИТАЧІВ

“... За останнє число “С. У.”, міцно тисну Вам руку й широ дякую. Перечитав його із задоволенням. Рекомендую молоді, до сердець якої маю якийсь доступ, читати його. Та, на жаль, треба ствердити, що самій молоді не все буде зрозуміло. Взяти хоч би статтю п. Галини Лашченко. Чудова стаття, насичена багатою історичним матеріалом, але читати її треба спільно з керівником, який міг би дати потрібні вияснення. Вдало підібраний увесь матеріал. Зокрема молоді треба було б перечитати статтю Б. Сивенка: “Учасники майбутньої війни і їхні цілі”. Нехай би кожний усвідомив усе те, про що говориться в цій статті.

Дуже мені заімпонувала Ваша передовиця “Обличчям до Батьківщини”, а особливо стаття “Чи ми готові”? Власне ця стаття є начебто відгук іншого середовища на виступ на стор. “Українського Голосу”, ч. 42, Централі Українського Шкільництва... щодо програм навчання в укр. народніх школах... Бо й справді чого варте таке признання: “На перешкоді загальній кооперації шкіл і створення єдиного шкільного осередку стоїть факт глибшого поділу українського суспільства в Канаді на певні релігійні та політичні течії, які уникають спільноти праці навіть в галузі освіти й шкільництва. Це те, чого не було в Європі. Там люди різних вір і політичних поглядів утримували спільні українські школи. Тут кожна більша течія уникає школи, заснованої іншою. В країному випадку організовує свою, в гіршому — не посилає дітей до жодної. Кожна школа діє тільки в межах певної релігійної чи політичної течії, не маючи жодного зв'язку з іншими. Дорогочінний досвід через те розпорощується, губиться, не стає відомим ширшим колам громадянства. Сумно, але факт”. До цього не можна нічого додати...

А в статті Б. Мировича читаю: “Почуття національного солідаризму повинно перемогти релігійні та групові розходження. Виявами цього солідаризму будуть: релігійна толеранція, політична консолідація та централізація громадсько-культурного, освітнього та професійного життя в єдиному надпартійному осередкові. Культурну й освітньо-виховну справу мусимо відполітизувати, а хаос, який панує в цій ділянці заступити стрункою одностайною організацією”. І цього жадний здорово - думаючий українець не може заперечити. Тим більша моральна відповідальність за долю грядучих поколінь українців у Канаді лежить на наших провідних людях. Не може бути, щоб вони цього не розуміли... Хоч які великі заслуги вони мають за свою працю в минулому, то зараз своїм взаємним поборюванням та небажанням піти на заклик історичної хвилини і сконсолідувати свої сили, вони стають чинником, що не лише не рухає вперед життя нашої національної спільноти в Канаді, а навпаки, його гальмує. І майбутній історик не може не зупинитися з сумом над цим прикрем явищем, а но-

ва генерація, що завдяки цьому, безперечно опиниться в чужім середовищі, їм за це не подякує. Бо вже й зараз у пресі появляються статті, в яких молодь висловлює свій жаль до батьків і нашого проводу. Хіба не промовляє до сумління кожного з нас хоч би той допис студента під наголовком: “Хто винен?”, що появився в “Українському Голосі” Ч.42 з 10. X. 48? Відповідаючи на закид, що ті з української молоді, що не навчились говорити й писати по українськи, є пропавшими вівцями”, автор замітки вважає цей погляд за помилковий і винними за це рахує в першу чергу батьків і наш провід, мовляв: “як молоде дерево нагнути, так воно й рости буде”. І в цьому він має цілковиту слушність. А далі він пише: “Наші батьки будували церкви, народні доми, а вже наприкінці надумались будувати школи”. Ставлячи питання про те, скільки часу й грошей віддавали батьки на освіту й виховання своїх дітей, він відповідає, що процентово дуже мало. І це правда бо коли порівняти наше шкільництво зі станом шкільництва на рідній землі, хоч і під окупацією ворога, то можна без помилки ствердити, що тут ми відстали на добрих 50 років...

... Я відвідав нещодавно домівку в Л. (околиця Монреалу). Молоді є чимало, зокрема новоприбулих. Розпитую молоді, а потім одного місцевого українця, що бере участь у громадському житті про те, хто і в який спосіб провадить в цій домівці культурно-освітню роботу. “А ніхто — була відповідь. — Зійдується хлопці, дівчата потанцюють і на цьому справа закінчується”. Цей добродій взагалі і не уявляє собі, яку роботу можна провадити з молоддю. Напевно не повірив би він, що в наших читальннях і клубах при таборах в Європі щоденно відбувалися, як не реферати з різних галузів науки, то літературні виступи, авторські вечори наших поетів і письменників, огляди міжнародних подій, музично - вокальні виступи, не кажучи вже про постійно діючі театри,, хори тощо.

І молодь цього всього потребує, особливо тут. Тепер у Канаді є чимало наших письменників, поетів, але щось їх мало залишають до культурно - освітньої праці. І не їх у цьому провина.

Я не хочу переказувати Вам того всього, що з сльозами на очах розповідала мені наша молодь. А вона не є погана. Дивує її, чому ніхто не хоче з нею працювати. Очевидно, після Європи, вона особливо боляче відчуває брак освітньої роботи. А попробуйте Ви при найщирішому бажанні підійти до тієї молоді, при тій монополії на людські душі, на яку так всевладно претендують деякі середовища..

Мав я намір про ці сумні факти писати до преси, але бачу, що ні один, ні другий часопис не схоче такого друкувати, а тому не хочу витрачувати надаремно часу, бо й так його замало маю, а натомість вирішив поділитися з Вами цими невеселими думками”...

К. Л.

ІЗ ЛИСТОПАДОВОГО СВЯТА НА ДОПОМОГУ УПА ТА УКРАЇНСЬКИМ ІНВАЛІДАМ

Бун, Снт. За ініціативою п. І. Войчишина відбулося в таборі б. скітальців-лісорубів в Бун, Онт., Листопадове Свято, на якому переведено збирки на допомогу Українській Повстанській Армії та інвалідам українських визвольних змагань. Збирку, яка принесла \$25.00 переслано за посередництвом Адміністрації “С. У.” на вищезгадані цілі. Усім жертводавцям належиться широка подяка.

Н. Н.

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО У МІЛВОКІ, ВІСК., ЗДА

Дня 7-го листопада ц.р. відбулося у православній громаді, Мілвокі, Віск. вроцісте святкування 30-ліття Листопадового Зриву. Святом, у якому взяли участь теж учасники другої світової війни, проводив о. Ю. Цукорник. Жертви, зібрані на святі, переслано українським інвалідам в Європі.

С. К.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

В місяці листопаді жертвували на пресовий фонд “Самостійної України”:

Філія УНО, Монреал, Кв.	\$ 27.00
о. Юр. Цукорник, Мілвокі, Віск,	\$ 2.50
п. Микола Тиро, Детройт, Міч.,	\$ 1.00
п. Олекса Сігда, Детройт. Міч.,	\$ 2.00
п. П. Д.	\$ 1.00
п. Дарія Івасиків, Летбрідж, Алта.	\$ 0.50
п. М. М.	\$ 0.25

Усім жертводавцям складаємо цим шляхом наше широке українське спасибі.

Ціна 25 ц.